№2
(3743)

9 студзеня 2013 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Народная Воля

*На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...*

Якуб КОЛАС

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

ПАЛІТКУХНЯ

Віншавальная паштоўка АГП

Вельмі незвычайна выклала асноўныя тэзісы сваёй палітычнай праграмы Аб'яднаная грамадзянская партыя. У віншавальнай паштоўцы.
Арыгінальна, весела і сур'ёзна адначасова.
Малайцы!

А для тых, хто паштоўку не атрымаў, у сталічным офісе АГП адбылася прэс-канферэнцыя лідараў партыі Анатоля Лябедзькі, Людмілы Пецінай і Льва Марголіна, якія распавялі журналістам аб планах партыі на 2013 год.

Старшыня АГП Анатоль Лябедзька паведаміў, што асноўны накірунак дзейнасці партыі — работа з прыхільнікамі перамен пераважна у рэчышчы сацыяльна-эканамічных пытанняў. Па словах Анатоля Лябедзькі, павышэнне ўзроўню жыцця грамадзян немагчыма без мадэрнізацыі, і ў гэтым цяпер ужо практычна ніхто не сумняваецца.

У 2013 годзе работа партыі будзе накіравана на тое, каб праінфармаваць людзей, што перамены да лепшага магчымыя. У АГП ёсць праграмы мадэрнізацыі краіны, бачанне народнай прыватызацыі, якая будзе ажыццяўляцца ў інтарэсах усіх грамадзян Беларусі і будзе цесна злучана з пенсіённай рэформай. Гэта працяг нашай работы, распачатай пад лозунгам "Пабудуем новае, зберажом лепшае!", зазначыў лідар АГП.

Як вядома, Аб'яднаная грамадзянская партыя выступае не толькі за народную прыватызацыю, але і за прыярытэт правоў чалавека перад інтарэсамі дзяржавы, за адраджэнне культуры і мовы, за свабоду і незалежнасць Беларусі, за дабрабыт грамадзян, заснаваны на прыватнай уласнасці і эфектыўнай эканоміцы, за рэальную роўнасць усіх перад законам, за моцную сям'ю, за адкрытае грамадства.

КАДРЫ

Ближе к телу

Только во вторник 8 января выяснилось, какой же пост в структуре власти занимал бывший генеральный прокурор, бывший глава Администрации президента, бывший глава Совета безопасности Виктор Шейман.

Фамилия Шеймана периодически появлялась в официальной хронике, особенно во время различных мероприятий в рамках белорусско-венесуэльского сотрудничества, однако кем конкретно работает Шейман после громкой отставки и кратковременной опалы, известно не было. И только 8 января точки над "і" были расставлены. Александр Лукашенко подписал указ, которым перевел Виктора Шеймана из статуса помощника по особым поручениям Совета безопасности в статус своих личных помощников.

Таким образом, помогать главе государства справиться с силовым блоком теперь будут в четыре руки — и старший сын Виктор Лукашенко, и бывший "серый кардинал" Виктор Шейман.

Одновременно с должности помощника президента в связи с переводом на другую работу уволен Валентин Рыбаков. Он отвечал за международный блок.

Не исключено, что Рыбаков вскоре объявится в Министерстве иностранных дел, где стала вакантной должность заместителя министра. Сергей Алейник, занимавший ее до вчерашнего дня, назначен Чрезвычайным и Полномочным Послом Республики Беларусь в Соединенном Королевстве Великобритании и Северной Ирландии, Чрезвычайным и Полномочным Послом Республики Беларусь в Ирландии по совместительству.

Олег СНОВ.

Свабода ёсць найвялікшы дар

З Каляднага паслання Патрыяршага Экзарха ўсяе Беларусі Мітрапаліта Філарэта

Патрыяршы Экзарх усяе Беларусі, Мітрапаліт Мінскі і Слуцкі Філарэт у сваім сёлетнім калядным пасланні адзначыў, што "сацыяльны статус не здымае адказнасці за прынятыя рашэнні, роўна як і адсутнасць статусу не апраўдвае нерашучасці і пасіўнасці перад тварам зла". "Цуд тварэння чалавека складаецца ў тым, што Бог дае нам магчымасць самім вызначыцца: жадаем мы ісці да богападабенства ці не". "Свабода ёсць найвялікшы дар, але і цяжар для тых, хто не гатовы зразумець яе як умову кахання", — гаворыцца ў пасланні.

"Многія мудрацы спрабавалі аблегчыць чалавеку гэты страшны цяжар выбару, падказваючы і тлумачачы неабходнасць прытрымлівацца дабра. Але наша сэрца ведае: сапраўдны выбар заўсёды адбываецца ў адзіноце, і за нас яго не зробіць ніхто іншы. Сацыяльны статус не здымае адказнасці за прынятыя рашэнні, роўна як і адсутнасць статусу не апраўдвае нерашучасці і пасіўнасці перад абліччам зла.

У гэтым годзе ва ўсім свеце будзе адзначацца 1700-годдзе рашэння, якое сапраўды змяніла ходу гісторыі. У 313 годзе імператар Канстанцін выдаў знакаміты Міланскі эдыкт, за якім рушыла паступовае станаўленне хрысціянства ў якасці пануючай рэлігіі Рымскай імперыі. Гэтае рашэнне было прынята невыпадкова: яно ажыццявілася на фоне і пад уздзеяннем пэўных палітычных, эканамічных, грамадскіх абставін. Але Царква ўбачыла, што ўсе грані гэтага рашэння былі асвечаны асабістай вернасцю імператара Хрысту, і менавіта таму праславіла Канстанціна ў абліччы святых.

Гады ішлі, і разам з несумнеўнымі выгодамі, прынесенымі Царкве Міланскім эдыктам, стала відавочна, што ў асяроддзі хрысціян вера пачала паступова астываць. Хрысціянства выбіралі не толькі як шлях выратавання, але і ў знак лаяльнасці да ўлад, дзеля доступу да дзяржаўных прывілеяў.

Дарагія браты і сёстры! Кнігу гісторыі пішуць чалавечыя сэрцы. І тое, што адбывалася 1700 гадоў таму, адбываецца і ў нашы дні.

Дзякаваць Богу, у Беларусі добрыя адносіны паміж дзяржавай і Царквой. Мы развіваем супрацоўніцтва, маючы адносіны на мове маральных каштоўнасцяў. Але сёння важна памятаць, што хрысціянства мае справу не толькі з супольнасцю людзей: яно звернута да кожнага асабіста. Гасподзь чакае ад нас рашэння: ці ўпусцім мы Яго ў нашае сэрца альбо яно будзе занята клопатам гэтага веку? Ці ёсць у нас золата веры, ладан малітвы і смірна пакаяння (гл. Мац. 2:11), каб годна сустрэць Творцу?

На гэтыя пытанні кожны адказвае сам. Але сёння хочацца ўсіх заклікаць пакланіцца Хрысту, каб плады Ягонай любові адчуваліся ў кожным доме, у кожнай сям'і. Вось гэтыя плады: любоў, радасць, згода, доўгацярпенне, дабрыня, міласэрнасць, вера, лагоднасць, устрыманне (Гал. 5:22, 23).

Кожны чалавек хоча любіць і каб яго любілі. Хай жа гэтыя святыя дні Нараджэння Госпада ў плоці стануць для нас нагодай падзяліцца багаццем нашых душ з блізкімі. Хай Віфлеемская зорка пакажа кожнаму з нас шлях да сэрца нашых сваякоў і калег, нашых суседзяў, сяброў і ворагаў, бо там, у сэрцы, — Хрыстос Бог наш. Пакінем мінулыя горычы і крыўды і кіруймася ў будучыню. Бо з намі Бог, Яму належаць і час, і прастора. Дзе Дух Ягонай любові, там і дом наш", — гаворыцца ў пасланні Мітрапаліта Філарэта.

ГОЛАС НАРОДА

Ці змогуць незалежныя прафсаюзы паўтарыць поспех польскай «Салідарнасці»?

Незалежны інстытут сацыяльна-эканамічных і палітычных даследаванняў (НСЭПД), які зарэгістраваны ў Вільнюсе, апублікаваў вынікі апошняга, снежаньскага, нацыянальнага апытання.

Сярод шэрагу пытанняў адно тычылася рэйтынгу даверу насельніцтва чыноўнікам. У рэспандэнтаў пацікавіліся, з якім з меркаванняў аб беларускіх чыноўніках яны згодныя:

— чыноўнікі рэальна дапамагаюць людзям у вырашэнні іх праблем,

— чыноўнікі глухія да патрэб людзей, таму што няма за імі кантролю зверху,

— чыноўнікі глухія да патрэб людзей, таму што няма дэмакратычнага кантролю знізу.

Толькі 14% апытаных адказалі, што чыноўнікі рэальна дапамагаюць людзям. Значная большасць рэспандэнтаў пагадзілася з тым, што да праблем простых беларусаў чыноўнікі глухія. 43,5% падтрымалі тлумачэнне, што да людскіх клопатаў чыноўнікам няма справы таму, што іх працу не кантралююць зверху, 33,8% — што няма дэмакратычнага кантролю знізу.

Яшчэ адну асаблівасць дадзенага апытання выдзяляюць сацыёлагі: падзенне даверу рэспандэнтаў да дзяржаўных інстытутаў. Прычым абсалютна да ўсіх — ад урада і мясцовых выканкамаў да судоў і міліцыі. А вось да недзяржаўных інстытутаў давер, наадварот, узрос. Лідарам росту такога даверу сталі аб'яднанні прадпрымальнікаў і незалежныя прафсаюзы. *"Калі ўлічыць, што па абсалютным значэнні рэйтынг незалежных прафсаюзаў у снежні 2012 г. амаль у два разы перавышаў рэйтынг палітычных партый — 38,7% супраць 20,0%,* — робяць выснову сацыёлагі НІСЭПД, — *а таксама схільнасць беларусаў аддаваць перавагу эканамічным праблемам перад праблемамі палітычнымі, то ў беларускіх незалежных прафсаюзаў з'яўляецца шанец у будучыні паўтарыць поспех польскай "Салідарнасці". Але ці скарыстаюцца яны гэтым шанцам — гэта будзе залежаць ад збегу цэлага шэрагу аб'ектыўных і суб'ектыўных фактараў".*

Лукашэнка вінаваты ў крызісе, і ён выведзе з яго Беларусь

Традыцыйна сацыёлагі НІСЭПД пацікавіліся ў беларусаў іх стаўленнем да А.Лукашэнкі і лідараў апазіцыі. Высветлілася, што рэйтынг Аляксандра Лукашэнкі знаходзіцца на ранейшым узроўні. Галасаваць за яго на новых выбарах прэзідэнта гатовы 31,5% апытаных. У той жа час давяраюць кіраўніку дзяржавы 39,1% рэспандэнтаў, а не давяраюць 49,1%. І гэта пры тым, што 41% рэспандэнтаў лічаць менавіта Аляксандра Лукашэнку галоўным вінаватым у цяперашнім эканамічным крызісе, а 39,1% ківае на ўрад, што таксама можна расцэньваць як недавер Лукашэнку, бо ўсім вядома, што амаль ніводнае рашэнне ўрад Беларусі не прымае самастойна.

Тым не менш менавіта з Лукашэнкам больш за ўсё рэспандэнтаў звязваюць свае надзеі на выхад Беларусі з крызісу — 34,1% з апытаных. На прадпрымальнікаў спадзяюцца 28,8%, на Расію — 24%, на Захад — 20,7%, а на апазіцыю — усяго толькі 8,6% тых, хто браў удзел у апытанні.

Дарэчы, рэйтынгі лідараў апазіцыі па-ранейшаму нізкія — ад 4,8% у Андрэя Саннікава і 4,6% ва Уладзіміра Някляева да 1,1% у Мікалая Статкевіча і 0,9% у Анатоля Лябедзькі.

На пытанне "Што, на ваш погляд, павінна рабіць апазіцыя?" больш за ўсё рэспандэнтаў (35%) сказалі "прапанаваць дыялог ураду". 33,4% выказаліся за "дамагацца адстаўкі прэзідэнта". І толькі 3,1% — "арганізаваць збройны чын ці рэвалюцыю".

Вольга ГРЫНЯВІЦКАЯ.

АД РЭДАКЦЫІ

Нагадаем, што напярэдадні Новага года праз дзяржаўныя СМІ былі абнародаваны вынікі апытання, праведзенага Інфармацыйна-аналітычным цэнтрам пры Адміністрацыі прэзідэнта, згодна з якім амаль уся краіна давярае Аляксандру Лукашэнку.

Была названа рэкордная лічба — 81 працэнт падтрымкі.

Праўда, як потым высветліла "Народная Воля", гэты было не традыцыйнае сацыялагічнае даследаванне, калі для таго, каб адказы былі шчырымі, абавязкова прадугледжваецца ананімнасць апытання. Інфармацыйна-аналітычны цэнтр пры Адміністрацыі прэзідэнта праводзіў апытанне па тэлефоне. Іншымі словамі, кожны абанент ведаў, што *"чалавеку з Інфармацыйна-аналітычнага цэнтра пры Адміністрацыі"* добра вядомыя і ягонае прозвішча, і ягоны адрас.

Да таго ж у Інфармацыйна-аналітычным цэнтры нам адмовіліся сказаць, як канкрэтна ставілася пытанне наконт даверу кіраўніку дзяржавы, спаслаўшыся на тое, што гэта інфармацыя не падлягае разгалошванню.

Як вынік — мы маем дзве супрацьлеглыя карціны аб стане грамадскіх настрояў, якія малююць афіцыйныя і незалежныя сацыёлагі.

НАДВОР'Е

У студзені чакаюцца лютыя маразы

Надвор'е ў першым месяцы 2013 года пакажа незайздросную пераменлівасць. Слупкі тэрмометраў з плюс 2 градусаў апусцяцца да мінус 27.

Нягледзячы на анамальна цёплыя першыя студзеньскія дні, без вадохрышчынскіх маразоў сёлета мы не застанёмся.

Паводле прагнозаў сіноптыкаў, у сярэдзіне студзеня арктычнае паветра прынясе 20—25 градусаў з мінусам ноччу, а ўдзень — 10 градусаў марозу.

Дзмітрый Рабаў, начальнік службы гідраметэаралагічных прагнозаў Рэспубліканскага гідраметэацэнтра, заявіў, што другая палова студзеня паб'е рэкорды адмоўных тэмператур.

ПОСЛЕ ВЫСТУПЛЕНИЯ «НАРОДНОЙ ВОЛИ»

Леонид Шилько — на свободе

Из следственного изолятора тюрьмы №4 Могилева выпущен бывший главный врач Костюковичской районной больницы .

Напомним, что про эту необъяснимую своей жестокостью историю "Народная Воля" рассказала 18 декабря в статье Светланы Калинкиной "Людоедство". Главного врача одной из лучших районных больниц страны почему-то арестовал Комитет госбезопасности, хотя повод был плевый — не дело и не компетенция КГБ. Якобы ревизия выявила злоупотребления при закупке запчастей для служебного автотранспорта.

Для уважаемого в стране и районе человека произошедшее стало таким шоком, что с ним случился инсульт. Тем не менее полупарализованного человека арестовали.

Более того, выяснилось, что именно с подачи Комитета госбезопасности вынужден был покинуть свой пост предшественник Шилько на посту главврача районной больницы. Пока остается непонятным, чем так не угодили медики местным чекистам и почему в Костюковичском районе они не могут найти себе достойного применения.

Леонид Иванович сразу после освобождения позвонил в "Народную Волю" и поблагодарил за поддержку и газету, и коллег, которые не побоялись в этой ситуации сказать добрые слова в его адрес. Он рассказал, что в СИЗО температура в камере не поднималась выше 10 градусов. К тому же его поместили в одну камеру с людьми, обвиненными в жестоких убийствах. Тем не менее убийцы проявили больше уважения к заслуженному человеку, чем система, которой он верно служил.

Решение об освобождении Леонида Шилько было принято Следственным комитетом, куда КГБ вынужден был передать это дело.

ГАЗЕТА—ЧЫТАЧЫ

Вярнуліся да ранейшай нумарацыі

Многія чытачы заўважылі: "Народная Воля" вярнулася да ранейшай нумарацыі. Так, у 1995 годзе газета пачала выдавацца такім жа фарматам, як і сёння, але на чатырох старонках. Праўда, у хуткім часе яна была пераведзена на пяціразовы выхад у тыдзень. І тут пачаліся рэпрэсіі з боку ўлад. З рэдакцыяй скасавалі дамовы дзве дзяржаўныя друкарні, пошта, структуры па рознічным распаўсюджванні прэсы. Некалькі гадоў запар "Народная Воля" друкавалася ў Літве, дастаўлялася чытачам альтэрнатыўнымі службамі. На жаль, своеасаблівая эміграцыя не дазволіла захаваць пяціразовы выхад газеты ў тыдзень, вымушаны былі перайсці на двухразовы. З такой перыядычнасцю атрымлівалі чытачы "Народную Волю" і тады, калі пазней, пасля непрацяглага вяртання на "мінскую базу", яна зноў апынулася ў выгнанні, паўторна атрымаўшы прытулак у той жа Літве (Вільнюсе). Два разы на тыдзень з'яўлялася на стале чытачоў "Народная Воля" і тады, калі яна болей за тры гады друкавалася ў Смаленску (Расія).

Заўважым, менавіта ў самы цяжкі для газеты час яна стала выдавацца не на чатырох старонках, а на васьмі. У сувязі з гэтым пачалася двайная нумарацыя — чытачы атрымлівалі адразу як бы два нумары газеты.

Сёння няма сэнсу вяртацца да чатырохпалоснага варыянта газеты. У той жа час мы пакуль не можам сказаць, калі "Народная Воля" зможа выдавацца пяць разоў на тыдзень. Таму вырашылі весці далей звычайную нумарацыю.

Рэдакцыя газеты "Народная Воля".

ТРАГЕДИЯ

Ужас!

Вчера в Минске выбросилась с 7-го этажа женщина с ребенком, которому было всего полтора месяца. Оба погибли.

— Женщине было 36 лет, — рассказал "Народной Воле" официальный представитель управления Следственного комитета по Минску **Александр Герасимов**. — У нее осталась еще дочка, которой два с половиной годика. 5 января женщина развелась с мужем... Сейчас решается вопрос о возбуждении уголовного дела по факту убийства ребенка.

Кстати, за последние полгода это второй случай в Минске, когда женщина совершила самоубийство, приговорив к смерти и своих малолетних детей. Относительно не так давно 32-летняя минчанка спрыгнула с 9-го этажа многоквартирного дома вместе с двумя малолетними детьми. Все погибли.

Алесь СВЕТЛАНИЧ.

(Продолжение темы на 7-й стр.)

СКАНДАЛ

Не ўтрымаўся ад спакусы?

*Зусім нечакана скандальнае адценне набыла інфармацыя пра адстаўку галоўнага ідэолага Дэпартамента фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю **Генадзя Прохарцава**.*

Як паведаміў найбуйнейшы беларускі інтэрнэт-партал TUT.by, а за ім і іншыя сайты, у звальненні Прохарцава ёсць амерыканскі след. Нібыта ён быў звольнены з-за таго, што меў Green Card (від на жыхарства ў ЗША), а значыць, не выключаў магчымасці з'ехаць з нашай краіны. Тыя ж крыніцы паведамілі, што Green Card знайшлі супрацоўнікі КДБ падчасператрусу на кватэры Прохарцава.

Праўда, пры гэтым невядома, ці была распачата супраць кіраўніка ідэалагічнага ўпраўлення ДФР крымінальная справа і, калі так, дык па якім артыкуле. Але, па неафіцыйнай інфармацыі, падставай дляператрусу сталі менавіта частыя наведванні Генадзем Прохарцавым амбасады ЗША ў Мінску. І гэта пры тым, што саслужыўцы ведаюць Прохарцава як заўзятага праціўніка палітыкі ЗША і Еўрапейскага Саюза.

У Дэпартаменце фінансавых расследаванняў "Народнай Волі" адмовіліся распавесці падрабязнасці гэтай дзіўнай гісторыі і толькі суха паведамілі, што Генадзь Прохарцаў фармальна звольнены *"па ўзгадненні бакоў".* Іншымі словамі, па асабістым жаданні.

Гэта, аднак, дае падставы меркаваць, што як мінімум меў месца нейкі непрыемны інцыдэнт, бо беспадстаўна 35-гадовы кіраўнік ідэалагічнага аддзела з працы не звольніўся б.

У амбасадзе ЗША, куды мы звярнуліся з просьбай патлумачыць, ці меў Генадзь Прохарцаў від на жыхарства ў ЗША і якім чынам яго атрымаў, нам паведамілі, што чыталі паведамленні ў СМІ, але не валодаюць інфармацыяй на гэты конт.

КДБ па традыцыі таксама нічога не каментуе.

Такім чынам, дакладна высветленым застаецца толькі адно: галоўнага ідэолага ДФР звольнілі.

Банкір Кацарэнка віны не прызнае

Сталі вядомыя новыя падрабязнасці справы былога старшыні Назіральнага савета "Тэхнабанка" Уладзіслава Кацарэнкі.

Як паведамлялася раней, банкір правёў незаконныя фінансавыя аперацыі на 417 мільярдаў рублёў. Паводле даных Следчага камітэта, такія вынікі дзейнасці на працягу 5,5 года — у 2006—2011 гадах.

Як паведамляе сайт "Ежедневник", праз яго кампаніі прайшлі тысячы фінансавых аперацый. Кацарэнка нібыта трымаў самую вялікую ў краіне падпольную біржу па абмене валюты. Следчы камітэт сцвярджае, што паслугамі банкіра карысталіся прыватныя фірмы, каб ухіліцца ад падаткаў. Было налічана незаплачаных падаткаў на суму больш за 800 тысяч долараў.

Абарот кампаній, праз якія праходзілі фінансавыя аперацыі, ацэньваецца ў 150 мільёнаў долараў.

Уладзіслаў Кацарэнка дагэтуль сваёй віны не прызнае і спадзяецца, што падчас судовых слуханняў зможа даказаць сваю невінаватасць. Пра вердыкт суда "Народная Воля" паведаміць сваім чытачам.

Народная Воля http://www.nv-online.info
9 СТУДЗЕНЯ 2013 г.

АФІЦЫЙНА

Цярністы шлях да Бога

Сярод сёлетніх лаўрэатаў прэміі прэзідэнта Беларусі "За духоўнае адраджэнне" ёсць адно незвычайнае імя.

Пісьменнік Анатоль Чэбаганаў атрымаў спецыяльную прэмію за стварэнне серыі гісторыка-дакументальных кніг "Я — сын Ваш". Менавіта гэта прозвішча нас і зацікавіла, бо Анатоль Чэбаганаў больш вядомы як былы высокі чыноўнік і да нядаўняга часу — паспяховы бізнесмен. Тым больш незвычайна, што ягоную кандыдатуру на ўзнагароду вылучыў Сінод Беларускай праваслаўнай царквы.

Бацька і сын Анатоль і Андрэй Чэбаганавы — уладальнікі аднаго з найбуйнейшых у СНД холдынгаў па вытворчасці і рэалізацыі спецадзення і абутку. Анатоль Чэбаганаў пачынаў гэты бізнес у 1991 годзе, а да гэтага доўгі час працаваў на розных пасадах у Міністэрстве сельскай гаспадаркі. Вытворчыя пляцоўкі кампаніі "Стэцкевіч-спецвопратка" цяпер размешчаны ў Рагачове, Навагрудку, Гомелі. Яе прадукцыя рэалізуецца як на рынку краін СНД, так і Еўрасаюза. У свой час Чэбаганаў-старэйшы стаў адным з першапраходцаў у рэалізацыі дзяржаўнай дырэктывы па перадачы адстаючых сельскагаспадарчых прадпрыемстваў паспяховым камерцыйным структурам. Так яму дасталася гаспадарка "Азёрны" ў Мінскім раёне.

Здавалася б, працуй і толькі паспявай грошы лічыць. Але ён сышоў з бізнесу і перадаў справу сыну Андрэю. А сам заняўся генеалагічнымі пошукамі і будаўніцтвам храмаў. Дарэчы, брэнд "Стэцкевіч" — гэта не што іншае, як прозвішча радавітага продка Чэбаганавых.

Царква прадставіла былога бізнесмена да ўзнагароды як за пісьменніцка-даследчую працу, так і за дапамогу ва ўсталяванні помніка праведнай Сафіі Слуцкай і ўдзел у аднаўленні і будаўніцтве трох храмаў.

АФІЦЫЙНА

Указ, якім вызначаны лаўрэаты прэміі "За духоўнае адраджэнне" па выніках 2012 года, быў падпісаны 8 студзеня.

Так, прэмію атрымаў аўтарскі калектыў архітэктараў-рэстаўратараў, якія распрацавалі праект рэстаўрацыі палацава-паркавага ансамбля XVI—XVIII стагоддзяў у Нясвіжы.

Прэмія таксама прысуджана дырэктару Радашковіцкай школы-інтэрната для дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, Ігару Дзятлаўскаму, ігумені Свята-Раства-Багародзічнага жаночага манастыра ў Гродне ігумені Гаўрыіле, калектыву Гомельскага абласнога дыягнастычнага медыка-генетычнага цэнтра з кансультацыяй "Шлюб і сям'я", дырэктару рэлігійнай місіі "Дабрачыннае каталіцкае таварыства "Карытас" Віцебскай дыяцэзіі Рымска-каталіцкай царквы ў Беларусі Віталю Кульпекшу.

Спецыяльных прэмій прэзідэнта ўдастоены калектыў Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета Рэспублікі Беларусь і аўтарскі калектыў Тэатра-студыі кінаакцёра Нацыянальнай кінастудыі "Беларусьфільм" "за яркае сцэнічнае ўвасабленне твораў класікаў беларускай літаратуры Уладзіміра Караткевіча і Кандрата Крапівы", а таксама калектывы Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі і Дзяржаўнага літаратурнага музея Янкі Купалы і іншыя.

Любоў ЛУНЁВА.

АФІЦЫЙНА

Загад «творцам» законаў

Першы ўказ, які Аляксандр Лукашэнка падпісаў у гэтым годзе, вызначае, якія законы павінны быць падрыхтаваны.

У прыватнасці, у бягучым годзе плануецца падрыхтоўка чатырох новых законапраектаў: "Аб альтэрнатыўнай службе", "Аб рынку каштоўных папер", "Аб гарадскім электрычным транспарце і метрапалітэне" і "Аб ідэнтыфікацыі, рэгістрацыі, наглядзе за сельскагаспадарчымі жывёламі і прадуктамі жывёльнага паходжання".

Акрамя таго, будзе падрыхтавана новая рэдакцыя Воднага кодэкса Рэспублікі Беларусь, а таксама канцэпцыя праекта Закона "Аб арганізацыях, якія самарэгулююцца".

Прэзідэнт плануе ўнесці ў Палату прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу 11 законапраектаў. Гэта праекты законаў, якія складаюць "бюджэтны пакет", а таксама накіраваны на карэкціроўку Выбарчага кодэкса Беларусі, Крымінальнага, Крымінальна-працэсуальнага кодэксаў, Кодэкса аб адміністрацыйных правапарушэннях, Працэсуальна-выканаўчага кодэкса аб адміністрацыйных правапарушэннях і Закона "Аб Дзяржаўнай мяжы Рэспублікі Беларусь".

ВАС ЦІКАВІЦЬ...

Ці ўтрымаецца рубель?

Нешта зноў неспакойна з гэтым нашым рублём. Адны кажуць, што зноў будзе абвал курса, другія — што не трэба хвалявацца. Каму верыць?

Ніна Лебедзь, Мінск.

У нашай краіне вельмі цяжка адказаць на такое пытанне, паколькі афіцыйныя асобы заўсёды запэўніваюць, што хвалявацца не трэба, а потым бывае ўсяляк.

Таму будзем абапірацца на лічбы і разлікі эканамістаў.

У беларускім бюджэце на 2013 год закладзены сярэднегадавы курс 8950 рублёў за долар. Шэраг экспертаў (напрыклад, былы кіраўнік Нацыянальнага банка Станіслаў Багданкевіч) лічаць, што гэта вельмі аптымістычны прагноз. Па іх прагнозах, да канца года 1 долар будзе каштаваць каля 10 тысяч беларускіх рублёў. Але ў любым выпадку большасць экспертаў прагназуюць не раптоўную і аднамомантную дэвальвацыю, як гэта было пару гадоў таму, а паступовае зніжэнне "вагі" нацыянальнай валюты. Так што сачыце за каціроўкамі.

ПЕРСОНА

«Я устал, я ухожу»

Экс-глава Минского автомобильного завода Александр Боровский пока не планирует продолжать трудовую деятельность.

Об этом сообщает информационное агентство "Интерфакс" со ссылкой на свои источники в госорганах.

"У Александра Васильевича в декабре 2012 года закончился срок действия трудового контракта, он изъявил желание выйти на пенсию, в связи с чем на ОАО "МАЗ" был назначен новый гендиректор, его назначение одобрено главой государства в конце декабря", — рассказал собеседник агентства.

Он отметил, что *"более ранние планы о том, что Боровский продолжит свою трудовую деятельность в органах местной исполнительной власти, не подтвердились".*

"Пока речь идет о том, что ему необходимо отдохнуть, возможно, поправить здоровье. Как будет в дальнейшем складываться ситуация — покажет время", — сказал источник.

Напомним, что ситуация с увольнением гендиректора МАЗа вышла, мягко говоря, странная. Всего пару месяцев назад Александр Лукашенко всячески его расхваливал и ставил в пример, а потом неожиданно уволил. В этой связи пошли самые разные слухи, вплоть до того, что Александру Боровскому готовят кабинет в правительстве.

КАЗУС

Пыл у вочы

У Бангладэш чакаюць, што Беларусь інвестуе ў гэтую краіну мільярд долараў.

Пра гэта паведамляюць СМІ далёкай азіяцкай краіны. Як паведамляе выданне The Daily Star, грошы пойдуць у сельскую гаспадарку, жывёлагадоўлю, гатовую прадукцыю, прадукты харчавання і лёгкую прамысловасць краіны.

"Дэлегацыя Беларусі выказала цікавасць да выкарыстання патэнцыялу краіны ў галіне вытворчасці і захавання малака ды малочных прадуктаў, завода сухога малака, а таксама вытворчасці прадуктаў харчавання буйной рагатай жывёлы, ветэрынарных і медыцынскіх прэпаратаў для птушак", — перадае The Daily Star словы сакратара аддзела развіцця сельскай гаспадаркі і кааператываў Міхір Канці Маюмдэр.

Варта адзначыць, што ў беларускую дэлегацыю, якая надавала такіх абяцанняў, сярод іншых уваходзілі амбасадар нашай краіны ў Індыі Віталь Прыма, а таксама генеральны дырэктар Слуцкага сыраробчага камбіната Анатоль Сцяцко. Напэўна, яны забыліся паведаміць сваім суразмоўцам, што Беларусь сама зараз шукае грошы па ўсім свеце, бо не мае чым пагашаць ужо набраныя даўгі.

АФІЦЫЙНА

Дзе б перапазычыць?

Пік плацяжоў па знешнім дзяржаўным доўгу, што прыпадае на 2013—2014 гады, з'яўляецца адной з галоўных праблем для беларускай эканомікі. За раней набраныя крэдыты Беларусі трэба на працягу як мінімум двух гадоў аддаваць па 3 мільярды долараў. Першае выпрабаванне трэба будзе вытрымаць ужо ў бягучым годзе. Беларускія ўлады пакуль маюць намер дзейнічаць па-старому: як мінімум палову даўгоў пагасіць за кошт новых пазык.

У тлумачальнай запісцы Мінфіна Беларусі да прынятага бюджэту на 2013 год гаворыцца, што "аб'ём рэсурсаў, неабходных для пагашэння асноўнага доўгу ў 2013 годзе, складзе каля 2,3 мільярда долараў, што перавышае плацяжы 2012 года ў 2,6 раза". На пагашэнне працэнтаў па гэтым крэдыце будзе накіравана з бюджэту 786 мільёнаў долараў (у 1,3 раза больш, чым у 2012 годзе).

Больш за ўсё Беларусь у гэтым годзе завінавацілася перад Міжнародным валютным фондам (МВФ) — амаль 2 мільярды долараў.

На другім месцы сярод нашых крэдытораў знаходзіцца Кітай. Паднябеснай трэба будзе выплаціць 367 мільёнаў долараў. Яшчэ 319 мільёнаў мы завінавацілі Расіі. Ну і гэтак далей.

ДА ЎВАГІ!

Хутка развітаемся

У канцы лютага з абарачэння знікнуць банкноты ў 10 і 20 рублёў.

Але калі гэтыя грошы ў вас застануцца ў памеры не менш за 50 рублёў, то іх з 1 сакавіка па 30 верасня можна будзе памяняць ва ўсіх беларускіх банках.

Адначасова Міністэрства гандлю вызначыла парадак акруглення рознічных цэн як у бок павелічэння, так і ў бок памяншэння.

Яшчэ вясной мінулага года Нацыянальны банк прызнаў немэтазгодным выкарыстанне дробных банкнот у звароце. З восені іх выраб быў спынены.

Дар'я СОЛТАН.

ЧУЛІ?

Дзеці пачакаюць

Абяцанага з Новага года павышэння памеру грашовай дапамогі па доглядзе за малалетнімі дзецьмі не адбудзецца.

Як даведалася "Народная Воля", Аляксандр Лукашэнка пакуль не падпісаў адпаведны закон, таму памер дапамогі застаецца ранейшым. Па крайняй меры ў студзені.

Нагадаем, што закон, які прадугледжвае новы механізм разліку дапамогі па доглядзе за дзецьмі ва ўзросце да трох гадоў, дэпутаты прынялі яшчэ ўвосень. 20 снежня ён быў зацверджаны Саветам Рэспублікі.

Згодна з ім, памер дапамогі на першае дзіця павінен скласці 35% сярэднямесячнай заработнай платы, на другога і наступных дзяцей — 40% сярэднямесячнай заработнай платы. Аднак разрэкламаванае павышэнне дапамогі на дзяцей пакуль не зацверджана кіраўніком дзяржавы. Можа, за святамі не да таго было. Але не выключана, што чарга да закона не дайшла і ў мэтах эканоміі. Бо, як падлічылі ва ўрадзе, новы механізм выплат азначае павышэнне памераў дапамогі ў сярэднім у 1,5 раза. Так што тут кожны месяц замаруджвання — жывыя сродкі, якія застануцца дзяржаве.

Дар'я СОЛТАН.

Колькасць пенсіянераў у Беларусі перавысіла 2,5 мільёна

У пенсіённую сістэму Беларусі ў 2012 годзе ўліліся больш за 133,8 тысячы чалавек, паведаміла намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення пенсіённага забеспячэння і сацыяльнага страхавання Міністэрства працы і сацыяльнай абароны **Ларыса Яшкова.**

"У краіне адзначаецца рост колькасці пенсіянераў — упершыню за многія гады колькасць атрымальнікаў пенсій у органах па працы, занятасці і сацабароне перавысіла 2,5-мільённы рубеж і склала на 1 студзеня 2013 года 2 мільёны 512 тысяч чалавек, — адзначыла прадстаўнік міністэрства. — *Ва ўмовах скарачэння колькасці насельніцтва краіны павышаецца і ўдзельная вага пенсіянераў — гэты паказчык ужо набліжаецца да 27 працэнтаў".*

ЗДАРЭННЕ

Патануў беларускі консул у Бразіліі

СМІ Лацінскай Амерыкі паведамілі пра тое, што ў Рыа-дэ-Жанейра патануў беларускі консул Сяргей Гурэўскі.

Беларускаму дыпламату *(на здымку злева)* было 55 гадоў. Трагедыя здарылася на пляжы ў раёне запаведніка ў заходняй частцы Рыа-дэ-Жанейра, дзе дыпламат трапіў у моцнае цячэнне.

Выратавальнікі паспелі дастаць яго з вады жывым і аператыўна даставілі ў бальніцу, аднак выратаваць яго не ўдалося.

Дыпламатычныя крыніцы растлумачылі агенцтву ABC, што цела консула будзе на гэтым тыдні адпраўлена ў Беларусь, дзе яго і пахаваюць. Супрацоўнікі беларускага консульства ўжо апазналі і забралі цела. Як паведамляе тэлеканал R7.com, гэта былі мужчына і жанчына, але яны адмовіліся гутарыць са СМІ. Па некаторых звестках, Сяргей Гурэўскі дапрацоўваў у Рыа-дэ-Жанейра апошнія дні, таму што вырашыў завяршыць дыпламатычную кар'еру.

Сяргей Яўгенавіч Гурэўскі нарадзіўся ў Слуцкім раёне. Падпалкоўнік. Некаторы час выкладаў ваенны пераклад у Мінскім лінгвістычным універсітэце.

8 студзеня начальнік упраўлення інфармацыі — прэс-сакратар МЗС Беларусі Андрэй Савіных пацвердзіў, што консул Беларусі ў Рыа-дэ-Жанейра Сяргей Гурэўскі загінуў у выніку няшчаснага выпадку на вадзе. Міністэрства замежных спраў выказала спачуванні родным і блізкім Сяргея Гурэўскага.

Алена НОВІКАВА.

І ТАКОЕ БЫВАЕ...

Цэліў у сэрца

Жыхар Лельчыцкага раёна наскрозь прастрэліў сябе са стрэльбы, але застаўся жывы.

35-гадовы жыхар вёскі Іванава Слабада Лельчыцкага раёна на Каляды спрабаваў скончыць жыццё самагубствам. Як паведаміла прэс-служба УУС Гомельскага аблвыканкама, мужчына стрэліў у сябе з незарэгістраванай паляўнічай стрэльбы ІЖ-17, прыклаўшы яе да левага боку грудзей. Але, як вядома, на самай справе сэрца ў кожнага з нас знаходзіцца не злева, а прыкладна пасярэдзіне грудной клеткі. У выніку мужчына прычыніў сабе скразное агнястрэльнае раненне, але застаўся жывы.

Няўдалы самазабойца дастаўлены ў бальніцу.

ТОЛЬКІ ЛІЧБЫ

У Беларусі на вытворчасці загінулі 168 чалавек

Гэтыя звесткі за 2012 год агучыў намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны **Аляксандр Румак.**

Паводле яго слоў, у 2012 годзе на вытворчасці ў нашай краіне загінула на 28 чалавек менш, чым у 2011-м.

Румак адзначыў, што тэндэнцыю зніжэння траўматызму на вытворчасці са смяротным зыходам неабходна захаваць і ў 2013 годзе.

НАБОЛЕЛО!

Довели...

Наконец-то свершилось! Так, вероятно, думали многие камвольщики после посещения их предприятия самим президентом. Заключение главы государства: "Преступная безответственность!" Вот только такой вывод опоздал как минимум лет на десять. И обрати глава государства раньше свой царский взор на проблемное предприятие, глядишь, и не случилось бы того, что случилось.

Как раз был подходящий момент: посещение в 2004 году предприятия первым вице-премьером Владимиром Семашко со товарищи, которые рассказывали нам об экономическом чуде в стране. Но быстро только сказка сказывается... А на отдельно взятом комбинате чудо никак не случалось. Не помогли и радикальные меры, принимаемые властями, — замена директоров, как правило, после очередной попытки самого коллектива достучаться до земных богов.

Посещение "Камволя" Александром Лукашенко госканалы ТВ сделали главной новостью и тиражировали едва ли не с первых минут в течение всего дня. Этот день камвольщикам действительно запомнится надолго: ведь не каждый день к ним приезжает глава государства. И не каждому (а в этот день право работать было предоставлено не всем) дается возможность пообщаться с живым президентом, не каждому улыбнется удача быть запечатленным рядом с Самим!

Но этот день запомнится и руководству предприятия, включая и руководство концерна "Беллегпром", так как для некоторых из них тот рабочий день оказался последним.

Мне как бывшему работнику комбината, ушедшему не по своей воле после того, как отработал без малого 33 года, было не в радость смотреть эти сюжеты. Видимо, я не любитель показательных экзекуций, и, хотя меня трудно упрекнуть в любви к "директорскому корпусу", по-человечески их было жаль: растерянные, побелевшие лица, попытка что-то сказать в свое оправдание пресекалась сразу.

Увидев обстановку и условия, в которых работают камвольщики, Александр Григорьевич искренне возмущался: *"Как можно здесь держать людей?"* Увы, но это реалии "Камволя", и условия, мягко говоря, спартанские здесь существуют не день, не два и даже не месяц — это длится годами. И разбитые стекла в цехах (в зимний период!) еще свежи в моей памяти, хотя прошло почти пять лет с той поры, как я тоже был частью этого коллектива. И небо грело наше предприятие не один десяток лет, а руководство сильно по этому поводу не парилось, получая при этом не самую маленькую зарплату при минусовом балансе предприятия.

Так что 9,5 миллиарда убытков, о которых говорилось за кадром сюжета о посещении главой государства "Камволя", это мелочь по сравнению с тем, сколько было вбухано людских денег, — приватизация ведь им тоже обошлась не за спасибо, и это они выплачивали старые долги предприятия, накопленные с советских времен...

Однако висит эта "мелочь" на трудовом коллективе, хотя долги образовывались благодаря конкретным лицам — бывшим директорам предприятия. И требуется еще 200 миллионов евро, чтобы "Камволь" оживить (цифра была озвучена уже самим президентом).

Но рассчитываться по счетам придется тому же коллективу, гробящему свое здоровье в условиях, которые им создал очередной генеральный директор, берущий очередной кредит под неслабые проценты. Коллективу не у кого спросить ни про условия, ни про нищенскую зарплату, ни про то, насколько необходим ряд новых должностей для руководящего состава, ни про неоднократные командировки-вояжи за границу самых разных должностных лиц. Не у кого спросить, в какую копеечку обходится все это предприятию, дышащему на ладан!

Не спросят по одной простой причине: и для трудового коллектива, и для наблюдательного совета (который только наблюдает, не вмешиваясь в производственно-хозяйственную деятельность руководителя) гендиректор является нанимателем, в руках которого имеется весомый аргумент-дубина — контракт. А потерять работу по контракту проще простого.

Кстати, интересный факт из биографии новоиспеченного директора, с которым на прежней работе контракт просто не продлили. Не менее интересно, как это озвучил сам президент: "С хорошим специалистом не продлили контракт, потому что он имеет другую точку зрения!"

Выходит, что Александр Григорьевич, подписывая свой пресловутый декрет №29, вводящий контракты, понимал, что работодатель будет использовать контракты как инструмент расправы с инакомыслием, на абсолютно законных основаниях увольняя ну очень хорошего специалиста — будь он трижды квалифицированный и семи пядей во лбу — без объяснения причин.

Посещая не так давно предприятие в Ивацевичах и также сняв с должности директора, за которого пытались заступиться работницы, президент упрекнул их: *"В первую очередь виноваты вы, а потом директор"*.

Там ситуация, конечно, не такая, как на "Камволе", но по большому счету, может, Александр Григорьевич и прав. Но кто или что способствует тому, что работник только на бумаге, то бишь в контракте, имеет права? А на деле?

...Ведь камвольный комбинат является показателем того, что люди, доведенные руководством до унизительного состояния, все-таки и далее готовы терпеть. То есть смирились и с холодными цехами, и с "достойной зарплатой", на которую не знаешь что купить и из которой еще удерживаются взносы на зарплату "защитникам" их интересов — официальному профсоюзу, возглавляемому Леонидом Козиком.

Так что, я думаю, для полноты картины присутствие этого чиновника в команде высоких официальных лиц, посетивших "Камволь" в тот день, было бы не лишним.

Не лишним было бы присутствие и так называемого лидера профсоюзной организации "Камволя" госпожи Галины Берестовой (кстати, бессменной; по сроку нахождения на своем "боевом" посту она переплюнула самого президента), и главного идеолога предприятия Елены Песковой. И если я правильно понимаю, то цели и задачи этих дам — печься денно и нощно о создании нормального морально-психологического климата в коллективе. Не потому ли в таком "климате" и соответствующий климат в цехах?

Похоже, для себя Александр Григорьевич сделал открытие, что в его процветающей стране — "государстве для народа", как он любит выражаться, работник превращен в рабочую скотину. С той лишь разницей, что без привязи. Только куда бежать, если ты уже отработанный материал? Много ли Лукашенко видел в цехах молодежи? Ведь основной состав "Камволя" — люди пенсионного или предпенсионного возраста, которым, учитывая еще и узкую специализацию их профессий, просто некуда податься. К тому же не факт, что если в другом "хлеву" будет на пару градусов теплее, то отношение к работникам окажется другим. "Безобразное отношение к людям" — так это назвал президент. Но это не только болезнь "Камволя", это болезнь общая.

Не сомневаюсь, что кто-то смотрел сюжеты с камвольного, других предприятий, в которых глава государства выступает в роли защитника "сирых и убогих", и восхищался им: "Строг, но справедлив". А как по мне — так все это показуха. Потому что сегодня сняли, завтра — вернули. Так, Светлана Стрижак, которую публично уволил Александр Лукашенко, теперь работает на предприятии главным инженером.

Виктор ТРЕТЬЯКОВ, бывший рабочий "Камволя", ныне пенсионер.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
9 СТУДЗЕНЯ 2013 г.

ПРАБЛЕМА!

Пра школу і яе гора-рэфарматараў

Штогод грамадскае аб'яднанне "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны" арганізуе дадатковае вывучэнне беларускай мовы і гісторыі для тых школьнікаў, чые бацькі адчуваюць трывогу за сённяшні ўзровень валодання іх дзецьмі роднай мовай і элементарнымі гістарычнымі ведамі. Першыя заняткі мы, выкладчыкі, звычайна прысвячаем тэсціраванню і апытанню нашых вучняў, прычым імкнёмся задаваць ім пытанні або праводзіць з імі тэсты і па літаратуры, і па геаграфіі, і па іншых абавязковых прадметах школьнай праграмы. Але я і мае калегі, вельмі вопытныя педагогі са шматгадовым стажам, апошнім часам — і асабліва пачынаючы з 2009 года — сталі заўважаць, што ўзровень базавых ведаў вучняў пачаў рэзка зніжацца.

Вось некалькі ўрыўкаў з дыялогаў выкладчыкаў і наведвальнікаў нашых заняткаў.

Дыялог першы.

Выкладчык. Скажыце, калі ласка, калі адбылася Грунвальдская бітва?

Вучань К. *(васьмікласнік мінскай школы, мае адзнаку "сем" па гісторыі Беларусі):* М-м-м... Недзе ў шаснаццатым стагоддзі.

Дыялог другі.

Выкладчык. Скажыце, калі ласка, што такое *мерыдыян*?

Вучань С. *(сямікласнік мінскай школы, які мае адзнаку "восем" па геаграфіі)*: Ой, у нас геаграфію амаль што не выкладаюць; настаўніца часта хварэе, дык нас падчас заняткаў водзяць бясплатна глядзець хакей...

Дыялог трэці.

Выкладчык. Якія вы ведаеце формулы скарочанага множання?

Вучаніца А. *(сямікласніца школы з Мінскага раёна, мае адзнаку "сем" па матэматыцы)*: Нешта не магу нічога ўспомніць...

Дыялог чацвёрты.

Выкладчык. Як называюцца тры асноўныя роды літаратуры?

Вучаніца Г. *(васьмікласніца мінскай гімназіі, мае адзнаку "восем" па беларускай літаратуры)*: Ой, мы гэта, здаецца, не праходзілі! *(Вывучэнню родаў і жанраў літаратуры, паводле школьнай праграмы, прысвечаны ўвесь сёмы клас. — **Л.Б.**).*

Прайшло вось ужо чатыры з паловай гады ад пачатку апошняй, "рэвалюцыйнай", рэформы школьнай адукацыі, што была запушчана беларускімі ўладамі летам 2008 года. Гэта той тэрмін, які дае магчымасці зрабіць досыць глыбокія, абгрунтаваныя высновы аб яе змесце і эфектыўнасці.

Яшчэ на пачатку таго самага 2008 года на нарадах і мерапрыемствах самага рознага ўзроўню актыўна абмяркоўваўся працэс завяршэння пераходу на 12-гадовае навучанне ў сярэдняй школе, усхваляліся дасягненні ў галіне стварэння профільнага навучання, рыхтаваліся да выдання паралельныя навучальныя дапаможнікі для 12-х класаў сярэдняй агульнаадукацыйнай школы, а таксама для ліцэяў і гімназій. І раптам, калі ўжо надышла вясна, была створана так званая "міжведамасная камісія" на чале з тагачасным намеснікам кіраўніка Адміністрацыі прэзідэнта Анатолем Рубінавым. У сваіх інтэрв'ю гэты чыноўнік у званні акадэміка пачаў падкрэсліваць, што, маўляў, у той час, калі ён сам вучыўся ў сярэдняй школе (а гэта была сярэдзіна 1950-х гадоў), існавала *"вельмі добрая сістэма адукацыі".* У канцы мая 2008 г. было абвешчана, што міжведамасная камісія прыйшла да радыкальнай высновы: 12-гадовая агульная адукацыя Беларусі зусім не патрэбная і нават шкодная. А Аляксандр Лукашэнка ў інтэрв'ю Першаму нацыянальнаму тэлеканалу крыху рассунуў заслону над галоўным матывам новай рэформы: *"Вяртанне да адзінаццацігодкі дазволіць дзяржаве сэканоміць".* Кіраўнік дзяржавы пры гэтым удакладніў, што, калі б у Беларусі і ў далейшым практыкавалася 12-гадовая форма навучання ў школах, гэта кожны год патрабавала б дадатковага фінансавання ў памеры каля 150 млрд рублёў *(у цэнах 2008 года. — **Л.Б.**)*. Гэтымі сродкамі быццам бы вырашылі, паводле слоў Галоўнага Педагога, распарадзіцца па-іншаму: *"Гэтыя грошы мы лепш аддадзім на стыпендыі і зарплаты настаўнікаў. На працягу гэтай пяцігодкі мы паставім сярэднюю школу на правільныя рэйкі, і яна будзе развівацца далей".*

Зразумела, што ніякага грамадскага абмеркавання працэсу *"пераскоквання"* ад адной рэформы (што пачыналася яшчэ ў 1997 годзе) да іншай і блізка не было. Прэзідэнцкі ўказ аб правядзенні новай рэформы быў падпісаны ўжо ў сярэдзіне лета, калі большасць педагогаў знаходзілася ў чарговых адпачынках. Затое сваіх летніх адпачынкаў не дачакаліся тады супрацоўнікі Інстытута адукацыі, якія атрымалі рэвалюцыйнае заданне на працягу прыкладна аднаго месяца стварыць новыя навучальныя праграмы для цяпер ужо 11-гадовай агульнаадукацыйнай школы. Вучні, што збіраліся прыйсці ў верасні 2008 года ў перадапошні, адзінаццаты клас школы, ліцэя або гімназіі, і іх бацькі раптам даведаліся, што яны ўжо будуць вучыцца ў выпускных класах і што іх чакае навучанне па скарочаных праграмах.

Натуральна, што для навучання па новых праграмах да верасня *"года вялікага пералому"* не існавала патрэбных падручнікаў, іншых дапаможнікаў. Быў у аўральным парадку аб'яўлены конкурс на напісанне такіх падручнікаў, і адзіным выразным патрабаваннем было тое, каб іх аб'ём не перавышаў 15 улікова-выдавецкіх лістоў. Ні пра якія паралельныя навучальныя дапаможнікі, у адрозненне ад папярэдняй рэформы, гаворка ўжо не ішла. Варта таксама нагадаць чытачам, што яшчэ ў 1995 годзе была ўведзена ідэалагічная цэнзура на навучальныя дапаможнікі па прадметах сацыяльна-гуманітарнага цыкла: указам прэзідэнта была створана спецыяльная камісія, закліканая даваць адпор пранікненню ў вучэбную літаратуру *"нацыяналістычнага духу"* і *"чужых нам заходніх каштоўнасцяў".* Натуральна, спачатку гэтая камісія мела вельмі малы ўплыў на пазіцыю педагагічнай грамадскасці і ў шэрагу выпадкаў, наступаючы сабе на горла, прапускала ў друк не да канца скалечаныя рукапісы. Але ж з другой паловы 1990-х гадоў у асяроддзі прэзідэнта стала прапагандавацца ідэя аб стварэнні і навязванні беларускаму грамадству нейкай адзінай і абавязковай *"дзяржаўнай ідэалогіі",* хоць у артыкуле 4 дзейнай Канстытуцыі Беларусі чорным па белым запісана: *"Дэмакратыя ў Рэспубліцы Беларусь рэалізуецца на аснове разнастайнасці палітычных інстытутаў, ідэалогій і поглядаў".*

Трэба сказаць, што за чатыры апошнія гады падручнікі для наноў рэфармаванай школы збольшага ўжо напісаныя. Што праўда, вучэбныя кнігі, напрыклад, па беларускай і рускай мовах і літаратуры або па грамадазнаўстве сведчаць толькі пра тое, што іх аўтары — разумныя людзі, якія шчыра вераць, што дзевяцікласнікі ці выпускнікі агульнаадукацыйнай школы здолеюць мала што не аўтаматычна загаварыць іхнім прафесійным жаргонам, а дэталёвае вывучэнне прэфіксаў, суфіксаў, постфіксаў, інфіксаў, пастаноўкі косак, двукосся, кропкі з коскай, працяжнікаў навучыць падлеткаў і маладых людзей хоць колькі-небудзь выразна фармуляваць свае думкі ў вусным або пісьмовым маўленні...

У сваю чаргу складальнікі вучэбнай праграмы па біялогіі для 10-га класа неяк падзабылі, на якім курсе біяфака яны ў свой час праходзілі гэты самы матэрыял; аўтары ж праграм па матэматыцы, напрыклад, вырашылі (відаць, назло ўсёй Еўропе і цывілізаванаму свету) выключыць з праграм і падручнікаў тэму "асновы камбінаторыкі і тэорыі імавернасці" — відавочна патрэбную ў будучым жыцці тым маладым людзям, чыя матэматычная адукацыя мае закончыцца ў сярэдняй школе.

Згодна з новым вучэбным планам, у 2008 годзе была рэзка скарочана агульная колькасць гадзін па шмат якіх школьных дысцыплінах (у тым ліку па роднай і замежных мовах), а некаторыя прадметы наогул з гэтых планаў зніклі. Да прыкладу, больш не вывучаецца ў школе такая дысцыпліна, як "Айчынная і сусветная мастацкая культура". Падрыхтоўка спецыялістаў па гэтым прадмеце, дарэчы, вялася на працягу папярэдніх дзесяці гадоў у шэрагу ВНУ краіны, у тым ліку на платнай аснове. Можна сабе ўявіць, што адчулі дыпламаваныя спецыялісты, якія часам заплацілі немалыя сумы за адукацыю па абранай спецыяльнасці — калі ўсе яны раптам апынуліся зусім не патрэбнымі ў сістэме сярэдняй адукацыі, у сваіх галоўных патэнцыйных працадаўцаў! Ані прэзідэнт, ані намеснік кіраўніка ягонай адміністрацыі на такую "драбязу" ўвагі не звярнулі... Між іншым, і працытаваныя намі раней словы Найвышэйшага Кіраўніка аб тым, што беларускіх педагогаў чакае істотнае павышэнне заробкаў, так і засталіся адно што словамі. Сёння беларускі настаўнік сярэдняй школы, маючы 15-гадовы педагагічны стаж і поўную стаўку, зарабляе штомесяц не больш за два з паловай мільёны беларускіх рублёў. Дарэчы, некалькі дзён таму ў мяне была магчымасць задаць пытанне наконт памераў зарплаты настаўніка ў суседняй Літве непасрэдна намесніку міністра адукацыі гэтай краіны спадарыні Нерыі Пуцінайтэ. Паводле яе слоў, у аналагічных умовах літоўскі настаўнік цяпер зарабляе прыкладна 800 еўра штомесяц. Гэта пры тым, што ў параўнанні з Беларуссю цэны на многія-многія рэчы ў Літве значна ніжэйшыя.

У кастрычніку гэтага года на сумеснай прэс-канферэнцыі беларускага міністра адукацыі Сяргея Маскевіча і старшыні афіцыйнага прафсаюза работнікаў адукацыі Аляксандра Бойкі было прызнана, што *"сярэдняя зарплата настаўнікаў у Беларусі за няпоўныя два гады знізілася на 95 долараў".*

Вернемся, аднак, да зместу беларускай рэформы школьнай адукацыі 2008 года. Рэформа ўзаконіла фактычную ліквідацыю профільнага навучання ў старэйшых класах сярэдняй школы, а створаныя ў Беларусі за апошнія 20 гадоў некалькі сотняў гімназій і ліцэяў, па сутнасці, ператварыліся ў фікцыю. Адзіныя праграмы, адзіныя і безальтэрнатыўныя (з адзінкавымі выключэннямі) падручнікі, фактычна адзіныя нормы фінансавання прыводзяць да таго, што ўся розніца паміж звычайнай школай постсавецкага тыпу, з аднаго боку, і ліцэем або гімназіяй, з другога, палягае ў крыху іншай напаўняльнасці класаў ды... у самой назве: пасля немілагучнай абрэвіятуры ДУА (дзяржаўная ўстанова адукацыі) стаіць слова "ліцэй", "гімназія" або проста "агульнаадукацыйная сярэдняя школа".

Рэформа 2008 года прывяла таксама да далейшага паглыблення дыскрымінацыі тых вучняў, што наведваюць агульнаадукацыйныя школы з беларускай, а не з рускай мовай навучання. Гэтыя навучэнцы наогул не маюць сёння цэлага шэрагу падручнікаў і вучэбных дапаможнікаў, у тым ліку мультымедыйных, на абранай іх бацькамі мове навучання. Напрыклад, да гэтага часу вучні беларускамоўных класаў і школ маюць толькі рускамоўныя працоўныя сшыткі па геаграфіі, інфарматыцы, сусветнай гісторыі, грамадазнаўстве; так і не выдадзена беларускамоўная версія падручніка па інфарматыцы для шостага класа... Бацькам немагчыма набыць у свабодным продажы ані атласаў, ані контурных картаў на беларускай мове нават па такім прадмеце, як геаграфія Беларусі!

Дзяржава ўпарта супраціўляецца ідэі стварэння дзяржаўнага ўніверсітэта, дзе асноўнай мовай навучання была б беларуская, хоць у падтрымку гэтай ідэі актывістамі Таварыства беларускай мовы імя Францыска Скарыны яшчэ напрыканцы 1990-х гадоў быў сабраны не адзін дзясятак тысяч подпісаў беларускіх грамадзян. Натуральна, што ў такіх варунках на тое, каб вучыць сваё дзіця па-беларуску ў пачатковай, базавай і сярэдняй школе, адважваюцца толькі самыя смелыя і непахісныя ў сваёй беларускасці бацькі.

Самы ж галоўны вынік адукацыйнай "рэвалюцыі", што пачалася ў 2008 годзе, — гэта поўнае ператварэнне дзяржаўных навучальных устаноў Беларусі ў частку сістэмы ідэалагічнай абслугі сённяшняй прыўладнай групоўкі. Нікога не хвалюе, *як працуе* ці *колькі зарабляе* настаўнік школы або выкладчык ВНУ — галоўнае, каб ён выконваў рытуалы лаяльнасці да "вертыкалі" на чале з Самім. Усё гэта ўжо прывяло да трыумфальнай перамогі вядомага яшчэ з савецкіх часоў прынцыпу: "Думаю адно, кажу другое, раблю трэцяе". Жорсткая цэнтралізацыя адукацыйнай сістэмы, узурпацыя дзяржавай права гаварыць ад імя грамадства, аднак, ні да чога добрага ў найбліжэйшай перспектыве не прывядуць.

Прыняты адразу пасля пагрому апазіцыі 19 снежня 2010 года "Кодэкс аб адукацыі" — апафеоз чыноўніцкага мыслення: разбітыя на 295 артыкулаў 63 раздзелы гэтага дакумента засведчылі, што ў сучаснай Рэспубліцы Беларусь нават такія пытанні, як арганізацыя ўстаноў пазашкольнай адукацыі дарослых, павінны ў канчатковым выніку вырашацца асабіста прэзідэнтам краіны (!).

Я заўсёды лічыў і цяпер лічу, што занадта моцны сверб рэфармавання ў такой далікатнай галіне, як сярэдняя адукацыя, ні да чога добрага не прыводзіць. Але катастрафічныя вынікі "рубінаўскай" рэформы могуць быць пераадолены цяпер толькі напраўду радыкальнымі захадамі: перадачай вялікай колькасці правоў і функцый сённяшніх адукацыйных чыноўнікаў адроджанаму мясцоваму самакіраванню, стварэннем інстытута грамадскай экспертызы любых значных адукацыйных праектаў, далучэннем Беларусі да агульнаеўрапейскай адукацыйнай прасторы, поўным вызваленнем педагога ад выканання "непедагагічных" абавязкаў, дзяржаўным стымуляваннем развіцця сеткі беларускамоўных адукацыйных устаноў усіх узроўняў, вяртаннем заканадаўчай гарантыі ўзроўню дзяржаўнага фінансавання сістэмы адукацыі ў памеры не менш за 10% ад аб'ёму ўнутранага валавога прадукту краіны (гэтая норма заставалася, дарэчы, яшчэ ў версіі Закона аб адукацыі, прынятай "палатамі" ў 2002 годзе). Не зрабіўшы ўсяго гэтага, краіна непазбежна будзе загразаць у балоце тэхналагічнага і інтэлектуальнага адставання не толькі ад усіх сваіх суседзяў.

Лявон БАРШЧЭЎСКІ,
кандыдат філалагічных навук,
сябра грамадскай ініцыятывы
"Рада беларускай інтэлігенцыі".

ДАСЬЕ «НАРОДНАЙ ВОЛІ»

Лявон Баршчэўскі нарадзіўся 4 сакавіка 1958 года ў Полацку. Скончыў там сярэднюю школу №10 і паступіў у Мінскі педагагічны інстытут замежных моў на спецыяльнасць "нямецкая і англійская мовы". Скончыў ВНУ ў 1980-м. З 1981 года працаваў выкладчыкам кафедры замежных моў Наваполацкага політэхнічнага інстытута. У 1987 годзе скончыў аспірантуру пры Мінскім педінстытуце замежных моў. Пасля абароны дысертацыі з'яўляецца кандыдатам філалагічных навук. У 1990 годзе быў абраны народным дэпутатам Вярхоўнага Савета БССР. З 1991 года працуе выкладчыкам і намеснікам дырэктара ліцэя.

З 1989 года з'яўляецца сябрам Саюза пісьменнікаў СССР. Лявон Баршчэўскі выступае ў друку з 1973 года. Працуе ў галіне мастацкага перакладу з нямецкай, польскай, чэшскай, нідэрландскай моў на беларускую. Пераклаў кнігу Б.Брэхта "На шалях праўды" (1988 г.), п'есу С.Мрожака "Танга" (пастаўлена ў 1989 г.), паасобныя творы Я.Врхліцкага, Ф.Кафкі, Г.Ахтэрберга, В.Тэўса, А.Шміт-Заса, А.Кухгофа і іншых. Выступае з артыкуламі па праблемах мастацкага перакладу.

ЁСЦЬ ІДЭЯ!

Напярэдадні Новага года чыноўнікі самага рознага ўзроўню выказвалі ідэі наконт таго, як жа палепшыць жыццё ў краіне. Часам гэтыя ідэі вельмі дзіўныя.

Да ўрача — праз касу?

Ідэя, якую некалі выказаў намеснік старшыні ўрада па сацыяльных пытаннях **Анатоль Тозік**, знайшла прыхільнікаў. Следам за ім ужо рэгіянальныя чыноўнікі прапануюць зрабіць візіты ў паліклініку платнымі.

"Трэба ўводзіць плату. Пяць тысяч за наведванне паліклінікі адназначна. І чэргаў у паліклініках не будзе", — такую прапанову зрабіў старшыня Баранавіцкага гарвыканкама **Віктар Дзічкоўскі** пры абмеркаванні праекта бюджэту горада на 2013 год. "У нас у горадзе больш за два мільёны наведванняў паліклінік. Уяўляеце?! Два мільёны — гэта што такое? — адзначыў старшыня гарвыканкама. — Трэба ўводзіць пяць тысяч за наведванне паліклінікі адназначна. І чэргаў не будзе, і нагрузка на ўрачоў знізіцца, і ўвагі пацыентам будзе больш. Можна зрабіць дзесяць наведванняў платнымі, а адзінаццатае — бясплатна!"

Акрамя платнага ўваходу ў паліклініку было прапанавана зрабіць платным і знаходжанне гараджан у бальніцы. "За бялізну, за харчаванне, — пералічваў Віктар Дзічкоўскі. — Паставіць 20 тысяч за дзень. А то абураюцца бясплатным харчаваннем аж да пракуратуры: маўляў, дрэнна кормяць, крадуць. Я быў у бальніцы — нармальнае дыетычнае харчаванне. Суп даюць. І другія стравы ядомыя..."

Па словах Віктара Дзічкоўскага, такія новаўвядзенні даўно наспелі. "Павінны ж быць інавацыі, — падкрэсліў старшыня гарвыканкама. — Нас, вядома, могуць папракаць: маўляў, усё жыццё працавалі, а вы нам ствараеце такія неверагодныя ўмовы. Усё новае заўсёды крытыкуецца. Не трэба гэтага баяцца".

Міністр будаўніцтва прапанаваў знізіць паверхавасць жылых дамоў і паменшыць таўшчыню сцен

Тэхналогіі ўзвядзення жылых дамоў варта перагледзець у Беларусі. Такое меркаванне выказаў міністр архітэктуры і будаўніцтва **Анатоль Нічкасаў** у інтэрв'ю часопісу "Эканоміка Беларусі".

У прыватнасці, на яго думку, трэба адмовіцца ад вытворчасці будаўнічай прадукцыі непасрэдна на пляцоўках аб'ектаў і максімальна — ад прымянення цяжкавагавай тэхнікі. "Для гэтага ў першую чаргу неабходна знізіць паверхавасць жылых дамоў, як гэта зрабілі ўсе еўрапейскія краіны і да чаго пераходзяць Расія і дзяржавы СНД", — лічыць міністр. Зніжэнне паверхавасці, на яго думку, дазволіць зрабіць жыллё больш танным за кошт памяншэння матэрыялаёмістасці, бо адпадзе неабходнасць падрыхтоўкі вялікіх катлаванаў і глыбокіх падмуркаў, а таксама прымянення цяжкай спецыяльнай тэхнікі.

Акрамя таго, на думку міністра, трэба знізіць і вагу аб'ектаў, што будуюцца, як мінімум на чвэрць і паменшыць таўшчыню сцен.

РЭГІЁН

Віцебск зарабіў на турыстах 3 мільёны долараў!

Па выніках 2012 года ўязны турызм перавысіў выязны. На прыёме гасцей турыстычныя фірмы горада зарабілі больш за 3 мільёны долараў.

Мінулы год быў даволі паспяховым для абласнога цэнтра. Варта толькі адзначыць, што колькасць насельніцтва горада ўзрасла. Няхай і ўсяго на 3 тысячы чалавек, але гэта сведчыць аб тым, што горад стаў прывабным месцам для пастаяннага пражывання. Зараз у Віцебску пражывае 367 тысяч чалавек.

І гэта не мяжа, лічыць гарадское начальства. Старшыня гарвыканкама **Віктар Мікалайкін** лічыць галоўнай мэтай паляпшэнне якасці жыцця жыхароў абласнога цэнтра. Маўляў, і заробак падвысіцца ў 2013 годзе да 700—800 долараў.

Пакуль жа жыхары Віцебска могуць зарабляць на турыстах. Іх, па апошніх даных, стала куды больш. І прыязджаюць цікаўныя не толькі на "Славянскі базар". Таму вельмі важна, па меркаванні жыхароў і чыноўнікаў, укладваць грошы ў рэканструкцыю горада і развіццё яго інфраструктуры.

Марыя МАЛЕВІЧ.

Шампанскае — хіба не радасць для душы?

Такога ў краіне яшчэ не было! У 2012 годзе ўпершыню быў праведзены "народны ІРО" — продаж акцый паспяховага прадпрыемства звычайным людзям. Кожны з нас атрымаў магчымасць стаць інвестарам, і амаль тысяча нашых землякоў такой магчымасцю скарысталіся.

*Непасрэднае дачыненне да гэтай акцыі меў **Валянцін Лопан**, піяр-кансультант ААТ "Мінскі завод ігрыстых він", кіраўнік "Агенцтва дзелавых сувязяў".*

— Чаму Мінскі завод шампанскіх він з 11 красавіка 2001 года называецца Мінскім заводам ігрыстых він?

— Ды ўсё проста: тэрмін "шампанскае" папросту не мог — без штрафных санкцый — фігурыраваць на знешніх рынках. Справа ў тым, што Парыжская канвенцыя па ахове прамысловай уласнасці, прынятая яшчэ ў 1883 годзе, распаўсюдзіла сваё дзеянне і на Беларусь. У адным з артыкулаў гэтай канвенцыі шампанскае прадстаўлена менавіта так: "Ігрыстае віно, якое прыгатавана ў правінцыі Шампань метадам другаснага браджэння з гатункаў вінаграду, які вырашчаны ў Шампані". Карацей, перад намі быў пастаўлены шлагбаўм. Толькі за выкарыстанне слова "шампанскае" ў назве завода ці там у рэкламным буклеце альбо на ўпакоўцы можна было атрымаць велізарны штраф. Таму і вырашылі ўсё памяняць, пачынаючы ад назвы прадпрыемства. Але не варта думаць, што з-за такой "ракіровачкі" наша "Савецкае шампанскае" перастала быць прывабным. На самых прэстыжных міжнародных конкурсах мінскія віны па-ранейшаму атрымліваюць медалі і дыпломы. Дарэчы, у лютым споўніцца 35 гадоў з дня выпуску ў Беларусі першай партыі "Савецкага шампанскага"...

— Валянцін Анатольевіч, чым парадуюць у 2013 годзе суайчыннікаў вінаробы?

— А ўсё ж на слыху — "Троіцкае ігрыстае", "Князь Вітаўт", "Крыштальнае", "Німфа". І зусім навенькае — ігрыстае "Радзівіл". Само сабою — "Савецкае шампанскае", якое разліта з адпаведных вінаматэрыялаў. Тых самых, што прыгатаваны з гатункаў вінаграду, які сабраны ў розных краінах, але не саступае гатункам правінцыі Шампань.

— Якім вінам аддаяце перавагу асабіста вы, спадар Валянцін?

— Мне падабаюцца сухія і паўсухія віны, але перавагу аддаю маркам брут. Толькі які ж гэта Новы год ды без "Савецкага шампанскага"?!. Канечне, святочны стол упрыгожыць зялёная бутэлька знакамітага шампанскага.

— Ці праўда, што "Мінскі завод ігрыстых він" з поспехам прадаў акцыі прадпрыемства? І нібыта купляць тыя акцыі мог любы жадаючы... Наколькі ўсё праўдападобна?

— Так і ёсць. Летась упершыню ў Беларусі мы правялі так званую ІРО — першапачатковую публічную прапанову акцый. І ўсё прайшло ўдала — было прададзена 64 тысячы акцый, прычым як фізічным асобам, так і юрыдычным. Думаю, тыя, хто купіў акцыі, не прагадалі. Па-першае, прадпрыемства высокарэнтабельнае, прыбытковае. Толькі за апошні год чысты прыбытак у два разы пераўзыдзе мінулагодні паказчык. Значыцца, і дывідэнды акцыянеры атрымаюць — недзе вясною — адпаведныя. Ну, а тыя, хто не паспеў набыць папяровыя акцыі, таксама не ў накладзе: адкаркаваныя пры пэўнай нагодзе бутэлькі шампанскага, іншых гатункаў ігрыстых він — хіба не радасць для душы?!

Георгій ЧЫГІР.

Дарагая цана Андрэя Клімава

Сапраўдным рэкардсменам па колькасці крымінальных спраў з'яўляецца былы паспяховы бізнесмен і дэпутат Андрэй Клімаў. Барані Божа ад такіх "рэкордаў", але што было, то было... На пытанні "Народнай Волі" адказвае Андрэй Клімаў.

— У апошнія дзесяцігоддзі для мяне самай галоўнай падзеяй быў развал Савецкага Саюза. Я дагэтуль нават не магу да канца ўсвядоміць, як гэта адбылося, бо па сутнасці я быў вельмі "савецкім" чалавекам.

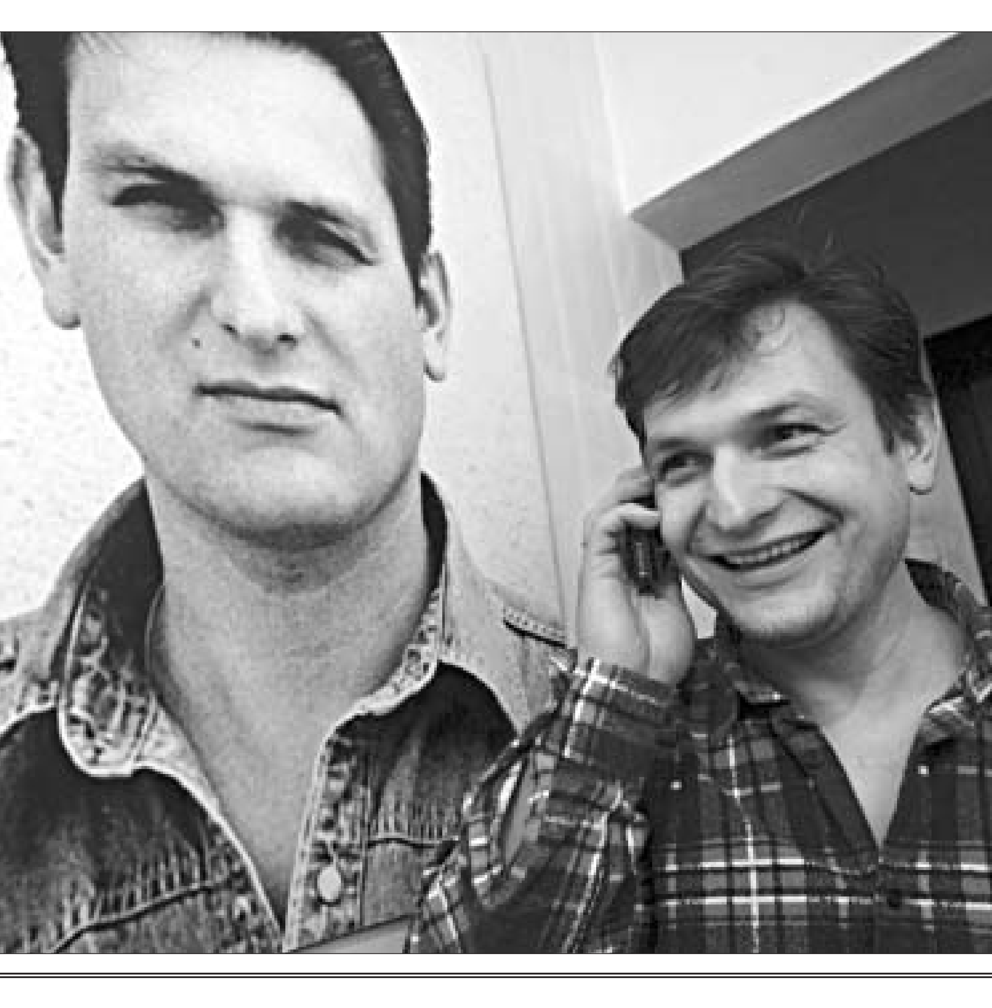
А вось самай яскравай падзеяй, нягледзячы на тыя выпрабаванні, якія выпалі на маю долю, стала маё дэпутацтва. Само існаванне Вярхоўнага Савета 13-га склікання, тое, што ён змагаўся за Канстытуцыю, за дэмакратыю, сведчыць аб тым, што мы ўсё ж цывілізаваная краіна. Я ўпэўнены, што мы вернемся да таго, што будзе адноўлена вяршэнства закона.

— Вы былі адным з першых паспяховых бізнесменаў, а потым трапілі за краты. Ці не стала гэта самым моцным уражаннем для вас асабіста?

— Мяне арыштавалі 11 лютага 1998 года. Насамрэч турма мяне тады не спалохала, бо я быў актыўным дэпутатам і адчуваў падтрымку электарату. Мяне больш уразілі паводзіны тагачаснага начальніка Валадаркі Алега Алкаева, які загадаў сваім падначаленым збіць мяне за тое, што я адмаўляўся ехаць на суд. Яны так стараліся, што ў выніку на суд мяне прывезлі амаль у беспрытомным стане. Але і гэта было не самае страшнае, бо потым пачаліся здзекі з маёй сям'і. Арганізаваў іх кіраўнік следства, які, дарэчы, дагэтуль працуе ў органах. Гэта ён загадаў выкінуць з кватэры на мароз маю жонку з двума маленькімі дзецьмі. Потым была мая другая "адсідка" за арганізацыю акцыі на Дзень Волі. Спачатку — турма, затым "хімія". Але была ж і трэцяя "пасадка" — за абразу прэзідэнта. І раптоўнае вызваленне па яго загадзе...

— Тры разы трапіць за краты за сваю грамадзянскую пазіцыю — гэта зашмат для любога палітыка нават у нашай краіне. Ці адбілася гэта на вашым светаўспрыманні?

— Натуральна. Ёсць такая прымаўка, што трэба баяцца не ворагаў, а сяброў, бо ворагі табе ніколі не здрадзяць. Я стаўлюся да гэтага па-філасофску. Цяпер я на сваёй уласнай шкуры адчуў, што не ўсё можна купіць і прадаць. Я стаў верыць у дабро. Былі сітуацыі, калі амаль незнаёмыя людзі прыходзілі на дапамогу, нават калі для іх гэта было небяспечна. Пры гэтым тыя, у каго я верыў, што атрымаю дапамогу, ад мяне адвярнуліся. Я бачыў, як дзеля таго, каб усяго толькі застацца на сваёй пасадзе, людзі давалі загады знішчаць маю сям'ю. Турма шмат чаму мяне навучыла і моцна паўплывала на мяне. Канешне, гэта вельмі дарагая цана.

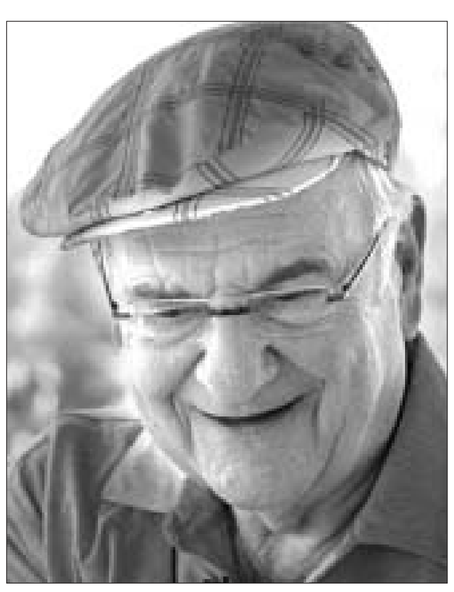
Любоў ЛУНЁВА.

ПОУЧИТЕЛЬНЫЕ ИСТОРИИ

Пример миллионера

Один из бывших руководителей американской промышленности миллионер Ли Якокка в 82 года написал книгу "Куда подевались все лидеры?". Фактуры для нее оказалось предостаточно. Якокка стал управлять автомобильной корпорацией "Крайслер" в момент, когда та была на грани банкротства. В таких случаях американское правительство помогает беспроцентными кредитами. Но для этого нужно представить обстоятельный бизнес-план, подтверждающий, что деньги налогоплательщиков вернутся с лихвой. И такой глубоко проработанный документ был подготовлен. И "Крайслер" получил кредит в сумме 1,2 миллиарда долларов.

Но этого было мало. И что, вы думаете, делает Ли Якокка? Он урезает свою зарплату до одного доллара в год. "Потом я пошел к другим руководителям и попросил их тоже сократить свою зарплату. Лишь после этого я отправился к председателю Объединенного профсоюза работников автомобильной промышленности Дагу Фрейзеру и спросил, чем ответит мне профсоюз. И рабочие действительно откликнулись. На протяжении девятнадцати месяцев они шли на уступки, которые вылились в общей сложности в 2,5 миллиарда долларов. Так что компанию спас не столько правительственный кредит, сколько сами рабочие", —

строки из книги "Куда подевались все лидеры?".

Уместно привести еще один любопытный отрывок из мемуаров Ли Якокка:

"Когда я был маленьким, священники заставляли нас наизусть учить семь смертных грехов. Это такие грехи, которые губят бессмертную душу. Вещь серьезная. В числе первых в этом списке была алчность. Я тогда не понимал толком, почему этот грех называется смертным, но до меня это быстро дошло, когда я занялся бизнесом. Жадность постоянно присуща деловым людям, особенно если они связаны с финансами. Но всегда ли она была так ярко выражена, как в наши дни? Не думаю. Сегодня она стала главным лозунгом корпоративной Америки. Если вы попросите кого-нибудь вспомнить одного из выдающихся лидеров бизнеса, то он в первую очередь назовет какого-нибудь проходимца, которого только что увели в наручниках.

Жадность человеческая сильна, но не будем забывать и о зависти. Это, кстати, тоже смертный грех. Порой я думаю, что первопричиной жадности является все-таки зависть. Один руководитель компании смотрит на другого и думает: "Он получает 50 миллионов, а я только 30. Но мы же работаем в одной отрасли, а я к тому же и лучше его. Надо, чтобы у меня было 60 миллионов". Вот так и раскручивается спираль заработков крупных руководителей. И никому из них в голову не придет, что 30 миллионов — это тоже неплохо. Зависть порождает жадность".

Не было ни гроша, да вдруг алтын

Эта история шестилетней давности. Но она мне знакома не понаслышке.

В одном из общежитий Молодечно проживала семья: мать с двумя сыновьями 14 и 16 лет и 10-летней дочкой. Представьте себе — в одной комнате. Воспитывала ребят одна мать, не имеющая, кстати, постоянного места работы.

Одежка — чем добрые люди одарят. В тесноте и обиде.

Но как-то заглянуло солнце и в оконце бедолаг. Принесла мать небольшую сумму денег от случайного заработка. После обильного ужина старший сын и говорит:

— Давайте купим хотя бы дешевенький телевизор. Не все же нам звезды на небе считать да в окно пялиться.

Идею вся семья дружно поддержала, еще раз подтвердив истину, что не хлебом единым жив человек.

Присмотрели в комиссионном магазине по более чем сходной цене видавший виды аппарат. Принесли телеящик домой. Включили. Не работает.

В магазине работал, а дома экран даже не засветился. Крутили ручки, вертели антенну во все стороны. Результат нулевой.

Младший сын уже готов был достать с полки молоток. Старший брат, более опытный и поднаторевший в решении технических задач, взял в руки отвертку.

Когда задняя стенка телевизора была снята, новоиспеченные мастера обнаружили приличных размеров скруток. Сдули многолетнюю пыль, развязали узлы старой косынки...

Есть же Бог на свете! Таких денег семья сроду в руках не держала и в глаза не видела. Четыре тысячи долларов США!

Сотенные, бумажка к бумажке. Портреты к портрету американских президентов. Хоть фотовыставку открывай.

Три дня и три ночи всей общагой отмечали удачную покупку телевизора. Обновили семейный гардероб. Появился в комнате компьютер, холодильник, новые занавески, половик...

Можно бы порадоваться по поводу удачной покупки горемычной семьи, пожелать рационального использования неожиданно свалившегося богатства. Да не изведаны, не разгаданы тайны души человеческой. На оставшиеся деньги семья скупила еще полдесятка старых телевизоров в комиссионных магазинах города. Но кульков с долларами или хотя бы с рублями ни в одном из ящиков больше не обнаружилось.

Не читала эта семья книгу американского миллионера Ли Якокка.

12 правил академика Федора Углова

Знаменитому, можно сказать, легендарному хирургу Федору Григорьевичу Углову минувшей осенью, кажется, исполнилось бы 105 лет. А ушел из жизни он совсем недавно. До последних дней работал на кафедре госпитальной хирургии Санкт-Петербургского государственного медицинского университета имени Павлова.

Еще в 1994 году Ф.Г.Углов был внесен в Книгу рекордов Гиннесса как старейший практикующий хирург. Им выполнено более 10 тысяч операций, в том числе на легких, сердце и пищеводе, многие из которых сделаны впервые в истории советской и мировой медицины. Именно он изобрел искусственный клапан сердца.

В столетнем возрасте Ф.Г.Углов держал в руках скальпель, проводил сложные операции, ни в чем не уступая молодым коллегам.

"Я никогда никому не завидовал, не сплетничал, не злословил, — говорил академик и добавлял:

— Врач послан больному от Бога и должен лечить его с Божьей помощью".

О себе Федор Григорьевич рассказывал: "Я поставил себе цель и всю жизнь к ней стремился. Работаю постоянно. Ложусь спать в половине двенадцатого ночи, встаю в половине восьмого. Днем никогда не сплю. От обеденного стола сразу же перехожу к рабочему. Веду здоровый образ жизни. Не пью и не курю. Если живу на даче, обливаюсь холодной водой прямо на снегу. Двадцать лет таких процедур — и я напрочь забыл дорогу в аптеку. Люблю гулять пешком по лесу — общение с природой помогает восстанавливать силы".

Почти в 60 лет Ф.Г.Углов второй раз женился на женщине, которая была на 32 года моложе его. В 66 лет у него родился сын Григорий.

Федор Григорьевич из всех своих рекомендаций вывел 12 правил, которые назвал "Памятка долгожителю". Вот они.

1. Люби Родину. И защищай ее. Безродные долго не живут.
2. Люби работу. И физическую тоже.
3. Умей владеть собой. Не падай духом ни при каких обстоятельствах.
4. Никогда не пей и не кури, иначе бесполезны будут все остальные рекомендации.
5. Люби свою семью. Умей отвечать за нее.
6. Сохрани свой нормальный вес, чего бы тебе это ни стоило. Не переедай!
7. Будь осторожен на дороге. Сегодня это одно из самых опасных для жизни мест.
8. Не бойся вовремя пойти к врачу.
9. Избавь своих детей от разрушающей здоровье музыки.
10. Режим труда и отдыха заложен в самой основе работы тела. Люби свое тело, щади его.
11. Индивидуальное бессмертие недостижимо, но продолжительность твоей жизни во многом зависит от тебя самого.
12. Делай добро. Зло, к сожалению, само получится.

Свои глубокие мысли, ценные и полезные советы доктор от Бога Федор Григорьевич Углов изложил в книгах "Сердце хирурга", "Живем ли мы свой век?", "Человек среди людей", "В плену иллюзий", "Самоубийцы", "Человеку мало века".

Поучительные истории собрал Николай РЕЕНТ.

ИНИЦИАТИВА

Сделаем их жизнь комфортнее!

Обращаемся к читателям "Народной Воли" с просьбой поддержать инициативу благотворительного общественного объединения "БлагоДарим". Мы помогаем детям, которые смотрят на жизнь взрослыми глазами с самого раннего возраста. У этой ребятни родители или ушли в мир иной, или просто однажды их предали.

Европейские государства не первое десятилетие идут по цивилизованному пути: устраивают таких детей в полноценные семьи. Такую же позицию заняла и наша страна. За семь лет количество детских домов семейного типа увеличилось в Республике Беларусь в четыре раза. Их теперь 263. Но любой здравомыслящий человек понимает: заменить биологическому или социальному сироте казенные стены интернатов и детдомов на уют домашнего очага — это еще полдела.

Детский дом семейного типа — это не обычная белорусская семья: здесь переплетаются до десяти детских судеб!

И житейских проблем в ней во сто крат больше: одеть ребенка достойно, а не так, как в детдоме; создать дома личное пространство, исходя из возраста и предпочтений мальчика или девочки; накормить, обстирать, подготовить к школе — каждого (!); наконец, доверительно поговорить о сокровенном (впрочем, последнее ложится на плечи тех, для кого роль отца или мамы для чужого ребенка стала уже не столько профессией, сколько состоянием души).

42 детских дома семейного типа расположены в Минске (из них четыре появились только в 2012 году!).

Сделать немного комфортнее повседневную жизнь таких семей, и прежде всего детей, в наших с вами силах.

На сегодняшний день детским домам семейного типа необходимы:

— детские спортивные комплексы "Крепыш" — 9 комплектов (стоимость одной единицы — 2.800.000 руб.),

— ортопедическая обувь и стельки — 10 пар (стоимость одной единицы — 1.500.000 руб.),

— детская зимняя одежда (брюки, куртки) — 20 пар (стоимость одной пары — 1.500.000 руб.),

— велотренажер — 1 комплект (стоимость одного комплекта — 3.500.000 руб.)

на общую сумму — 73.700.000 белорусских рублей.

Наша философия благотворительности сводится к одному: каждый ребенок должен жить в семье, в нормальных человеческих условиях! И сирота — не исключение! Мы ищем единомышленников, чьи продуманные решения растопят лед в детском сердце, помогут ребенку поверить в себя, почувствовать свою нужность в этом мире!

Мы призываем вас поддержать нашу инициативу! Пусть и в эти дома постучится праздник, и не обязательно приуроченный к Новому году!

Обращаем ваше внимание: мы отчитаемся об использовании предоставленной вами безвозмездной помощи в оговоренные договором сроки! Информацию по любому интересующему вопросу вы можете получить по телефону в Минске (017) 253-97-70.

С уважением —

А.Г.ИВАНОВ, председатель правления БОО "БлагоДарим".

ХОЧУ ЗНАТЬ...

Какие враги окружают президента?

Прочитал, что на Службу безопасности президента Беларуси в бюджете на 2013 год запланировано 121,4 миллиарда рублей. На Национальное собрание — 90,8 млрд рублей, на аппарат Совета министров — 54,4 млрд рублей, на Управление делами президента — чуть более одного триллиона рублей.

Скажите, какие враги окружают президента, если нужно выделять такие огромные средства на службу безопасности? К тому же президент является невыездным, то есть он не может выехать в страны Европейского Союза. Значит, он боится собственного народа?

Иван КИРИЛЛОВ, минчанин.

ОСТРЫЙ ВЗГЛЯД

«Красному дому», но не народу

Я могу вспомнить десятки выступлений А.Лукашенко, когда его слова, мягко говоря, не подтверждались действительностью. На мой взгляд, неубедительными они были и тогда, когда он публично возражал тем, кто считает, что *"наш парламент молчалив, а депутаты безголосые".* Свое видение ситуации правитель пояснил так: мол, простые депутаты, *"будучи людьми корректными, далеко не всегда выносят дискуссию на публичное обозрение, в них нет фанфаронства".* И далее: многие страны могли бы *"позавидовать парламенту, где дешевый популизм почти сведен к нулю*". И, конечно, трудно представить, что эти серьезные люди станут *"кричать с трибун гвалтом, как это было когда-то у нас".*

Не могу согласиться ни с одним словом. Все это похоже на стремление выдать черное за белое, или, как говорят в народе, желание черного кобеля вымыть добела.

Ни для кого не секрет: в Лету канули те времена, когда в парламент мог попасть человек со взглядами, отличающимися от официальной точки зрения "Красного дома". Давно в Овальном зале нет людей, которые могли бы инициировать горячую дискуссию по острым проблемам. Проштамповать то, что поступает из Администрации президента, правительства, — вот их основная обязанность. И с ней они, надо сказать, справляются отлично.

Правда, здравый смысл состоит в том, что наша парламентская система так и не сумела взрастить за прошедшие годы **ни одного депутата** типа российских суперпопулярных думцев Александра Хинштейна (чьи разоблачительные статьи и расследования будоражили всю Россию), непримиримого оппозиционера Льва Пономарева, отца и сына Гудковых, Елены Дмитриевой и т.д. Чьи яркие, компетентные и эрудированные, отчаянно смелые выступления о тотальной коррупции в России мы, белорусы, постоянно слышали и слышим по российским телеканалам, чуть ли не в каждодневных репортажах с заседаний Госдумы, в передачах "Честный понедельник", "К барьеру", "Ищем выход", "Народ против", "Особое мнение", "Исторический процесс" и других.

Что же касается выражения *"кричать с трибуны гвалтом, как это было когда-то у нас"...* В смысле — в Верховном Совете Республики Беларусь. Признаюсь, с постоянным интересом и удовольствием, даже с наслаждением смотрел в свое время все телетрансляции с его заседаний. Тошнотворным "одобрямсом", холуйским пресмыкательством депутатов перед властью там и не пахло! Особенно впечатляли меня всегда сдержанные, солидные, умные, овеянные какой-то неброской и в то же время завораживающей пассионарностью выступления и речи, реплики с мест З.Пазьняка (правда, сегодня эмигрант Зенон Станиславович, надо прямо сказать, уже "Федот, да не тот", о чем — отдельный разговор), принципиальные, содержательные уточнения, замечания, возражения и добавления при обсуждении повесток дня привычно степенного, статного, аристократического вида красавца Виктора Гончара: каждое его слово было тщательно взвешенным, интеллектуально ярким и профессионально выверенным, снайперски точным в контексте повестки дня и речи самого популярного в народе тогдашнего парламентария... (Хочу здесь похвастаться: я был лично знаком с Виктором. Встретившись как-то со мной в редакции "Народной Воли", он после того, как я ему по-молодецки представился по армейской привычке, крепко пожал мне руку, похвалив за "хорошую, интересную и правильную статью в газете".) В нем в то время угадывался не только талантливый оратор и народный трибун, но и будущий государственный деятель, что называется, высокого класса и полета... Недаром его коллеги — депутаты Верховного Совета Республики Беларусь — доверили ему пост председателя Центризбиркома. Однако вскоре в результате известных трагических катаклизмов и пертурбаций в стране (в чем позорную роль "троянского коня" весьма экстравагантно сыграли известные российские высокопоставленные госдеятели и политики вкупе с нашими, скажу прямо, Шарецким, Тихиней и др.) Гончар был насильственно отстранен "королевской гвардией" от своих должностных полномочий. А затем бандитски лишен жизни (в чем я абсолютно убежден!), скорее всего казнен "по заказу" вместе с Анатолием Красовским. А "дуплетом", что называется, был отправлен таким же образом в столь продолжительную "неизвестность" и всенародный любимец генерал Юрий Захаренко... Хоть один парламент лукашенковского "призыва" поинтересовался тем, кто, каким образом, по чьему велению-хотению уничтожил этих людей, тщательно упрятав концы в воду? В порядочных демократических странах сразу же, по самому факту таинственного исчезновения этих людей, столь знаковых публичных личностей было бы проведено независимое парламентское расследование. Но, как говорится: что для немца (француза, итальянца, англичанина, американца, испанца, шведа, финна, португальца и т.д.) не в жилу, то для белорусов — в самый раз!

Как, впрочем, и по факту незабываемого обвала (девальвации) белорусской национальной валюты, по позорнейшему для страны, для нации беспрепятственного перелета шведского спортивного самолета через западную границу РБ... Почему же, едри его в корень, у нас все не так, как у добрых, порядочных людей? Да потому, что в стране нет в принципе разделения властей на законодательную, исполнительную и судебную, о чем давным-давно, что называется, чирикают все воробьи! Лукашенко в своей речи перед "друзьями-товарищами" говорит о какой-то "колоссальной исторической задаче по модернизации страны, прорыве Беларуси в элитный клуб высокоразвитых стран". Эко хватил! Как справедливо упрекал своего друга один из известнейших литературных героев: "Аркадий, не говори красиво!" Куда же нам, с нашим-то свиным рылом — да в калачный ряд? К самому фейс-контролю в этот клуб нас с таким "дресс-кодом" за версту никто не подпустит!

В новейшей истории Беларуси сложилось так, что парламент страны традиционно стал не противовесом власти, не ее неусыпным и неподкупным "народным контролером", а ее фактическим подпевалой, другом и союзником. Партнером. Таким же, как и официальные профсоюзы, что не раз подтверждал их босс г-н Козик (что является дичайшим нонсенсом!), суды и прокуратуры, "чэсные" и "солидные" газеты вкупе с удивительно серым, неинтересным, местечковым, запредельно напыщенным и гламурно-визжащим, поющим и танцующим БТ, Союзом писателей Беларуси, ЦИКом и т.д. и т.п. Почему мы, белорусы, прославившиеся на весь мир как уникальнейшая "партизанская республика" и живущие в центре демократической Европы, поджав хвосты, словно жалкие дворняги, терпим десятилетиями весь этот кошмар и беспредел, унижение на глазах всего цивилизованного мира? Чем мы хуже ливийцев и египтян, несчастных, безграмотных бедуинов, сковырнувших многолетнюю деспотию и тиранию? Или украинцев, грузин, литовцев, где оппозиция не только "прорвалась" на недавних выборах в парламент, но и взяла державную власть в свои руки?

Пока каждый из нас — тех, кому действительно дороги наши национальные, духовные ценности и приоритеты, — не ответит честно и откровенно на эти вопросы, мы и далее будем прозябать на обочине мировой цивилизации. И слушать молча расхожую сентенцию о том, что "парламент — это место для дискуссий, споров и сомнений", о чем англичане поведали миру еще в XIII (тринадцатом!) веке. А нам "впаривают" в сознание эту истину как некую *"модернизацию",* когда уже идет 2013 год!

Парламент четвертого созыва ушел с политической арены в небытие, не оставив в истории никакого более-менее заметного следа, достойной памяти, не подарив своим современникам хотя бы "минуты славы". И его "сменщик" — пятый созыв, в чем я абсолютно убежден, так же служит "Красному дому". "Красному дому", но не народу.

Александр ОЛЬХОВОЙ, военный пенсионер.

З УСМЕШКАЙ

Яўген ГУЧОК
Мудрасць адпітых мазгоў

Абразок

...І паўстала нарэшце лазня на беразе невялікай ручаіны, дзе мяжуюць паміж сабой ускраек лесу і канец вёскі Абыякаўкі. А ўзвялі-агоралі тую лазню агульнымі намаганнямі сталічныя прыбышы, вядома, не на сталае жыхарства. Тут яны за бесцань набылі ўжо крыху падбуцвелыя хаты ад тубыльцаў, што спачатку ў горад да дзетак сваіх перабраліся, а адтуль неяк паскорана і ў іншы, хацелася б верыць, не горшы, чым наш сённяшні, свет перасяліліся. Вось яны — тыя набытчыкі: паэт Х. з прэтэнзіяй на званне генія ўсіх часоў і народаў; гісторык У., якіх яшчэ калісьці Сервантэс параўноўваў з фальшываманетчыкамі; палітолаг-публіцыст П., шчыры прытворшчык, лапатун, які рупна пералівае з пустога ў парожняе, мысляр І., філасофія якога базіруецца на прынцыпе-пасыле "з носу — кап, а ў рот — хап".

Узвезці лазню дык узвялі, але ж трэба ўжо і падлогу класці. І паўстала перад гэтым інтэлігентным чацверыкам пытанне-дылема: габляваць дошкі ці не габляваць? Калі пагаблюеш, то потым будзе лёгка паслізнуцца і бразнуцца, а калі не, то можна і стрэмак ступакамі прыдбаць. І што ж тут рабіць? І разам, як бы ў адзін дых, успомнілі яны Апанаса Рыгоравіча, на іх агульную думку — мудраца, з якім, як толькі сюды панадзіліся, дык адразу паразумеліся і яшчэ больш паміж сабой засябравалі, ну і, вядома, да яго ўсё шчыльней прыціраліся. Вельмі ж ім прыйшлася даспадобы, пасавала душы кожнага паасобку, а яшчэ больш іх агулу адна мудрасціна-максіма, ды яшчэ з экзатычным слоўцам: "Калі ў часе не пахмелішся, дык кірдык табе будзе".

Ну і пайшлі яны да Апанаса Рыгоравіча, і прывялі яго да сваёй лазні, і расказалі яму пра свае клопаты-развагі-меркаванні, і парады прасіць пачалі: трэба ж выйсце знайсці паміж коўзкасцю-слізкасцю і стрэмкамі. Абыякаўскі мудрэц абвёў усіх сваім зацікаўленым позіркам, потым нібыта самазасяродзіўся, а пасля, глянуўшы на крываногі стол, на якім стаялі чатыры неадкаркаваныя вялізныя бутэлькі ("фауст-патроны") чарніла "У добры час!", выбухнуў-выпаліў: "Габляваць — і габляваным уніз!". Нібы пад уздзеяннем электрычнасці, чатыры рукі — па адной на кожнага інтэлектуала — адначасова ўхапіліся за горлы чатырох чарнільных бутэлек. "Ай ды Апанас Рыгоравіч! Які ты маладзец! Сядай хутчэй! Добрыя парады добрыя людзі павінны добра абмыць! За Апанаса Рыгоравіча!" — вылятала з чатырох горлаў сталічных прыбышоў. "Ну то і за вас, і за вашу лазню, светлыя вы мае галоўкі!" — адказваў прадстаўнік Абыякаўкі...

РЭЗАНАНС

На мове беларускай нашай чытае вершы ўнучка Маша

Дзякуй за публікацыю маіх разваг у Год кнігі "Закруціць бібліятэкі" ці круціцца самім?". Атрымаў шмат удзячных водгукаў ад бібліятэкараў, калег-пісьменнікаў. Цяпер вось прачытаў першыя вашы матэрыялы пра стан навучання на беларускай мове. Мог бы згадаць шмат цікавых эпізодаў з уласных назіранняў у працяг маіх празаічных нататак "Замова за мову", якія "Народная Воля" публікавала ў свой час. Ды пакуль не дайшлі рукі. Але маўчаць не магу і таму прапаную некалькі вершаў на моўную тэму, напісаных у розныя гады. Паэтычнае слова нярэдка праймае больш, чым проза ці публіцыстыка (гэта я не пра сябе, а пра паэзію ўвогуле)...

Анатоль ЗЭКАЎ.

З ЦЫКЛА «ЗАМОВА ЗА МОВУ»

Наказ з XIX стагоддзя

Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмёрлі!

Францішак Багушэвіч.

Не адцурацца роднай мовы —
адтуль, здалёк, аж праз стагоддзе,
наказ паэта ў час наш новы
да нас, прапраўнукаў, прыходзіць.

Не адцурацца, каб не ўмерці.
Усім наказ — Францішка словы.
А мы калі й баімся смерці,
то ўласнай, а не смерці мовы.

Не адцурацца.
А ці чуем,
бо нам чужое лепей, мусіць?..
А мова днюе і начуе,
як падчарка,
на Беларусі.

***

Каб радзінным словам наталіцца
не на дзень які, а на гады,
еду да матулі са сталіцы
у сваю Патапаўку —
туды,
дзе яно пакуль яшчэ не знікла,
хоць крыху й ахрыпла,
ды жыве;
дзе яму ў гамонцы,
звеку звыклай,
вольна так,
бы коніку ў траве;
дзе яно і ўзімку не залее,
хоць і дзьмуць з усіх бакоў вятры...
Ды і я ў завеі не калею,
што сагрэты словам тым знутры.

***

Мяне хрысціла мова матчына,
калі я ў шлях няблізкі выпраўляўся,
і як жыццё б ні перайначвала,
не здрадзіў ёй,
не адцураўся...

Беларуская мова

У чым, скажы, ты вінавата
і вінавата перад кім,
што так пакутвала ад катаў
ва ўсе эпохі і вякі?

З Айчыны у Сібір ссылалі,
у школе ставілі у кут,
нібы дзяўчынку, гвалтавалі...
Ты столькі зведала пакут!

Напоўніцу стрывала ўсё ты,
хаця лягчэй не стала жыць,
бо шмат і сёння прайдзісветаў,
што прагнуць мову задушыць.

***

Надыдзе час —
і наша мова
узніме голас свой высока,
каб загучаць радзінным словам,
якое побач, недалёка.

Пачуць яго б нам толькі сэрцам,
бо сэрцы ў нас пакуль глухія.
А слова ўжо ў народ імкнецца,
бо толькі там яго стыхія.

А слова ўжо шчымлівай песняй
нам душы насцеж расхінае.
Яму ў падручніках зацесна,
бо тое й слова,
што крыляе!

***

На мове беларускай нашай
чытае вершы ўнучка Маша.
Чытае нараспеў, працяжна,
нібы на смак спрабуе слова.
І паміраць мне ўжо не страшна,
бо не памрэ са мною мова.

Пра аўтара

Анатоль Мікалаевіч Зэкаў — вядомы беларускі парадыст, тонкі лірык, вясёлы апавядальнік. Часта ладзіць літаратурныя сустрэчы з чытачамі.

Нарадзіўся 20 студзеня 1955 года ў вёсцы Патапаўка Буда-Кашалёўскага раёна Гомельскай вобласці.

У 1977 годзе скончыў гісторыка-філалагічны факультэт Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта. Яшчэ будучы студэнтам 5-га курса пачаў працаваць у рэдакцыі гомельскай раённай газеты "Маяк", потым — у Гомельскім райкаме камсамола: загадчыкам арганізацыйнага аддзела, другім сакратаром. З 1980-га да 1982 года — слухач Вышэйшай камсамольскай школы пры ЦК ВЛКСМ (г.Масква). Па накіраванні ў Мінск працаваў інструктарам аддзела прапаганды і агітацыі ЦК ЛКСМ Беларусі. У 1991 годзе завочна скончыў Інстытут паліталогіі і сацыяльнага кіравання Кампартыі Беларусі. Палітолаг.

З 1985 года — у рэдакцыі маладзёжнай газеты "Чырвоная змена": загадчык аддзела, адказны сакратар, намеснік галоўнага рэдактара. Затым узначальваў мінскую гарадскую газету "Добры вечар"(1990—1996) і штотыднёвік "Сталіца", працаваў у газеце "Книга и мы"(1996—1997), быў галоўным рэдактарам "Беларускай лясной газеты"(1997—2002), намеснікам і в.а. галоўнага рэдактара часопіса "Вожык"(2002—2005), рэдактарам аддзела прозы — членам рэдкалегіі часопіса "Полымя"(2006—2009).

Член Саюза пісьменнікаў Беларусі з 1994 года.

Першы верш апублікаваў у газеце "Піянер Беларусі" ў 1969 годзе. Працуе ў розных літаратурных жанрах. Лаўрэат Літаратурнай прэміі імя Васіля Віткі (2009).

Вершы Анатоля Зэкава перакладаліся на рускую, таджыкскую і чувашскую мовы. На асобныя з іх напісаны песні.

ПУЛЬС ПЛАНЕТЫ

В Китае ширятся протесты против цензуры в СМИ

На юге Китая прошли многолюдные демонстрации в поддержку журналистов, протестующих против цензуры. Сотни человек собрались у здания редакции газеты Southern Weekend в городе Гуанджоу, столице провинции Гуандун. Некоторые из них пришли с плакатами, требующими свободы слова.

Журналисты влиятельного еженедельника объявили забастовку после того, как цензуре был подвергнут жесткий редакционный комментарий, посвященный политическим свободам в Китае.

Победителя лотереи из Чикаго отравили цианидом

46-летний Уруж Хан выиграл джекпот в миллион долларов летом 2012 года, купив билет "моментальной лотереи". Вручение символического чека состоялось 26 июня, на торжественной церемонии присутствовали жена и дочь Хана, а также несколько друзей.

Хан планировал расплатиться с долгами и вложить оставшееся в развитие своей химчистки, однако скончался менее чем через месяц после получения выигрыша. Тогда экспертиза постановила, что смерть наступила по естественным причинам, однако родным это показалось подозрительным, и они добились повторного исследования. В его ходе выяснилось, что победитель лотереи скончался от отравления цианидом.

В Мексике собаки загрызли четырех человек

В мексиканской столице активизировались бродячие собаки. За последние дни от нападения злобных животных в Мехико погибли трое взрослых и маленький ребенок. Полиция устроила облаву на озверевших "друзей человека", сообщает "Интерфакс".

Бродячие животные давно оккупировали многие городские парки. По статистике, в Мехико живет около трех миллионов беспризорных собак.

В Кабардино-Балкарии разразился скандал вокруг местных чернобыльцев

Их заставляют вернуть государству более 600 миллионов рублей компенсаций. Суд решил, что эту колоссальную сумму за моральный вред ветеранам-ликвидаторам выплатили по ошибке.

По данным организации "Союз Чернобыль", трое ветеранов, узнав о том, что им придется теперь все вернуть, умерли от нервных переживаний.

Самые интересные рестораны мира

Ресторанный гид Zagat составил список из десяти ресторанов, которые любители гастрономии должны посетить в самое ближайшее время. Эксперты руководствовались не статусом ресторана, а его меню, которое могло бы заинтересовать не только настоящих гурманов, но и тех, кто не готов тратить много денег на посещение заведения.

Десятка лучших ресторанов по версии Zagat выглядит так:

Coya, Лондон,
Ekstedt, Стокгольм,
Faviken Magasinet, Ярпен,
Tanta, Барселона,
Le Dame de Pic, Париж,
Mission Chinese Food, Нью-Йорк,
Lolla, Сингапур,
State Bird Provisions, Сан-Франциско,
The Parish, Лос-Анджелес,
Grace, Чикаго.

Воры обчистили парламентскую гостиницу в Вильнюсе

В канун новогодних праздников воры пробрались в парламентскую гостиницу в центре Вильнюса и вынесли оттуда деньги, драгоценности и другие ценные вещи. Об этом сообщает DELFI, ссылаясь на газету Lietuvos zinios.

Информацию о кражах подтвердил представитель полиции Сигитас Шемис. Сколько именно депутатов пострадали от действий злоумышленников, в сообщении не сказано. Издание уточняет, что еще не все парламентарии вернулись в город после новогодних каникул, в связи с чем подсчитать количество пострадавших пока невозможно.

ЛИЧНОСТИ

Это рассказ о людях неординарных и успешных, которые берутся за новые, казалось бы, невыполнимые задачи и добиваются впечатляющих результатов, тем самым прокладывая дорогу в будущее.

Ураган высоко поднял губернатора

Один из них — губернатор американского штата Нью-Джерси Крис Кристи. В последние месяцы он стал очень популярным в Америке. Что же произошло?

Осенью случился сильнейший за последние десятилетия ураган, который обрушился на Нью-Йорк и соседние штаты. Он унес жизни более ста человек, десять миллионов человек оставил без электричества, тысячи — без жилья, затопил метро...

Встретившись с такой стихией, многие растерялись. Но не Крис Кристи. Он возглавил борьбу за выживание, а затем за ликвидацию последствий урагана. И проявил при этом, по словам президента США Барака Обамы, "невероятные руководящие способности".

Он обратился к федеральным властям с просьбой о выделении дополнительных 37 миллиардов долларов для восстановления инфраструктуры городов после урагана "Сэнди". Для сравнения: эта сумма превышает годовой бюджет всего штата. *"Моя задача — сделать так, чтобы через три, шесть или 12 месяцев, но штат вернулся к полноценной жизни, какой он жил до урагана, поэтому я буду настойчиво требовать от властей необходимую сумму, сколь бы большой она ни была"*, — заявил губернатор на пресс-конференции. И добился своего.

Уже этого одного достаточно, чтобы завоевать признание граждан. Но, как оказалось, это не самое главное. Губернатор при этом сделал шаг, который невозможно было представить в американской действительности, который вызвал шок у однопартийцев. Кристи пригласил президента США Барака Обаму посетить штат, чтобы ознакомиться с разрушениями от урагана, а затем не раз высоко отзывался о профессиональных действиях президента и его администрации в это сложное время. Ранее такое трудно было представить. Ведь на носу президентские выборы, Обама демократ, а Кристи республиканец, и его обязанность поддерживать кандидата от своей Республиканской партии. Тем более что претенденты шли нога в ногу и боролись за каждый голос. А губернатор-республиканец Кристи и президент-демократ бок о бок продирались сквозь завалы деревьев, ковыляли в мокрой жиже, затопившей побережье Нью-Джерси, осматривали развалины домов, выслушивая жалобы безутешных жертв стихии.

"Это были отличные рабочие отношения, направленные на то, чтобы мы могли выполнить ту работу, для которой нас избрали. И я не могу не выразить благодарность президенту за его личное участие и сочувствие, которое он проявил к нашему штату и жителям нашего штата", — говорил Кристи.

Для республиканцев это стало не просто неожиданным ударом: соратники Митта Ромни расценили это как предательство. Но граждане по достоинству оценили поступок губернатора. Они увидели, что для него главное не интересы партии и личные амбиции, а судьбы простых людей, его избирателей.

Протянув руку президенту-демократу, Кристи продемонстрировал, что интересы штата для него выше политических амбиций и симпатий и таким образом установил высокую нравственную планку.

И рейтинг губернатора штата Криса Кристи достиг рекордно высокой отметки. Девять из десяти жителей назвали его работу по устранению последствий природной стихии "очень хорошей" или "больше хорошей, чем плохой". Причем Кристи в борьбе с "Сэнди" обошел в опросах главных нью-йоркских чиновников — мэра Майкла Блумберга и губернатора Эндрю Куомо, а также президента страны — Барака Обаму. Многие американцы хотят видеть Криса Кристи кандидатом в президенты на будущих выборах.

Алесь ДРАБЧУК.

ПОЗИЦИЯ

Асад должен уйти!

Американский Госдепартамент прореагировал на речь, с которой президент Сирии Башар Асад выступил в воскресенье в столице Сирии Дамаске перед своими сторонниками. Лидер Сирии, в которой уже много месяцев продолжается гражданская война, публично обратился к своим сторонникам впервые за несколько месяцев.

Госдепартамент заявил, что выступление является *"еще одной попыткой сирийского режима удержать власть и нисколько не служит продвижению сирийского народа к конечной цели — политической трансформации в Сирии"*. По мнению представителей дипломатического ведомства США, *"прозвучавшие в речи сирийского лидера инициативы оторваны от реальности, подрывают усилия спецпредставителя ООН и Лиги арабских государств (ЛАГ) по Сирии Лахдара Брахими и дают возможность сирийскому режиму продолжать кровавые репрессии против сирийского народа"*.

Башар Асад утратил легитимность и должен уйти, чтобы обеспечить политическое решение конфликта в Сирии и обеспечить переход к демократии, к чему устремлены все помыслы сирийского народа. *"Мы продолжим поддержку инициатив спецпредставителя ООН и Лиги арабских государств (ЛАГ) по Сирии Лахдара Брахими, направленных на консолидацию усилий международного сообщества по убеждению всех сторон сирийского конфликта предпринять конструктивные шаги по реализации положений Женевского рамочного соглашения по изменению ситуации в Сирии"*, — говорится в заявлении Госдепа США.

Валерий СЕРГЕЕВ.

Швецыя прыняла рэкордную колькасць імігрантаў

Паводле звестак шведскага ўпраўлення міграцыі, летась від на жыхарства ў гэтай краіне атрымалі больш за 100.000 замежнікаў. Гэтая лічба на 19% большая ў параўнанні з 2011 г. і самая высокая ў гісторыі краіны.

У 2010 годзе ў 9-мільённай Швецыі пражывала каля паўтара мільёна чалавек, якія нарадзіліся за мяжой. Сярод імігрантаў найбольш людзей з Фінляндыі, Ірака, былой Югаславіі, Польшчы і Ірана. У больш як 400 тыс. людзей, якія нарадзіліся ў Швецыі, абодва бацькі не шведы — гэта ўжо другое пакаленне імігрантаў. У агульнай складанасці амаль 20% шведскага насельніцтва — замежнага паходжання.

У СУСЕДЗЯЎ

У якой фірме лепей працаваць?

Зарплата ў замежных фірмах на 70% большая, чым на польскіх прадпрыемствах. Найлепш зарабляюць менеджары. Генеральны дырэктар вытворчасці з замежным капіталам, напрыклад, атрымлівае 8,5 тысячы еўра.

"Лепшая зарплата ў замежных фірмах тлумачыцца тым, што гэтыя фірмы больш эфектыўныя", — ацэньвае галоўны эканаміст Польскага савета бізнесу **Януш Янковяк.** "Фірмы з замежным капіталам часта карыстаюцца лепшым тэхнічным абсталяваннем і новымі тэхналогіямі", — каментуе эканаміст банка PKO BP **Караліна Сэндзімір.**

Замежныя працадаўцы плацяць лепей таксама і таму, што ставяць перад працаўнікам большыя патрабаванні: веданне замежных моў, гатоўнасць часта выязджаць у замежныя камандзіроўкі, добрая вышэйшая адукацыя і адпаведны прафесійны рост.

За лепшыя заробкі працаўнікі вымушаны расплачвацца стрэсам і праз некаторы час прафесійным згараннем.

Таму многія працаўнікі кампаній з замежным капіталам шукаюць больш спакойную працу ў польскіх фірмах або адчыняюць свой бізнес.

Цукеркі ад Кім Чэн Ына

Лідар КНДР Кім Чэн Ын з нагоды свайго дня нараджэння, якое адзначалася ўчора, 8 студзеня, разаслаў усім дзецям краіны па кілаграму цукерак.

Паводле звестак дзяржаўнага радыё, пачастункі былі дастаўлены авіяцыяй усім дзецям да дзесяці гадоў, якія "сустракалі самалёты з захапленнем".

Упершыню цукеркі ўсім дзецям КНДР у гонар дня нараджэння лідара дзяржавы падарыў дзед Кім Чэн Ына — Кім Ір Сэн — у 1980 годзе. Традыцыю працягнуў яго сын, Кім Чэн Ір. Пры гэтым дні нараджэння Кім Ір Сэна і Кім Чэн Іра абвешчаны ў Паўночнай Карэі дзяржаўнымі святамі.

Индия — самая опасная страна для женщин

Аисе было 23 года, она училась на врача. За то, что она осмелилась пойти в кино со своим другом, шестеро мужчин зверски избили и изнасиловали ее. Девушка умерла. Ее трагическая история вызвала в Индии взрыв протестов против почти безнаказанного насилия над женщинами.

Насилие над женщинами в Индии происходит ежедневно и, как правило, остается безнаказанным. За 40 лет число случаев изнасилования увеличилось в Индии на 900%. В 2012 году только в Нью-Дели зарегистрировано 635 случаев изнасилования, и лишь один насильник был привлечен к уголовной ответственности.

Жертвы насилия редко сами обращаются в полицию, где только 4% сотрудников женщины. Стыд и страх не позволяют девушкам рассказать, что с ними произошло.

Недавнее исследование поставило Индию на первое место в мире среди стран с худшими условиями для женщин. Парадокс для страны, где женщины давно играют видную роль в политике, работают и часто одеваются по-европейски. Но в этой же стране глубоко укоренились патриархальные предрассудки, и женщина чаще всего рассматривается как низшее существо, созданное для удовлетворения сексуальных потребностей.

Так, каждый четвертый индиец признает, что совершал насильственные действия в отношении женщин, а каждый пятый принуждал свою партнершу к сексу.

Мужское доминирование проявляется уже при рождении. В Индии на 1000 мужчин приходится 914 женщин. Причина в том, что девочки часто умирают из-за недостаточного ухода, а также

из-за выборочного прерывания беременности. "Из-за того, что в стране не хватает девушек, происходит множество преступлений на сексуальной почве. Молодые парни не могут жениться, особенно на севере страны. Это из-за абортов и убийства новорожденных девочек", — говорит индийский правозащитник.

Чтобы избавиться от девочек, в Индии процветает и практика раннего замужества. 70% девочек выходят замуж до 18 лет. На Индию приходится 40% браков с детьми в мире.

Хотя ранние браки запрещены с 1860 года, эта традиция процветает. Она настолько укоренилась в сельской местности, что никто не решается открыто осудить такие нравы.

Несмотря на нынешнюю волну протестов, трудно себе представить, что нравы изменятся, а с ними улучшится и положение женщин. Для этого потребуются долгие годы, говорится на сайте Euronews.net.

БЕЛЫЕ ПЯТНА ИСТОРИИ

Действительно ли таким тягостным было татаро-монгольское иго?

775 лет назад началось татаро-монгольское нашествие на Русь, за которым последовали 240 лет "ига".

15 декабря 1237 года орда Бату-хана, известного в России как Батый, осадила первый русский город — Рязань и через шесть дней захватила его. 20 января после пятидневного сопротивления пала Москва, которую защищали младший сын великого князя Юрия Всеволодовича Владимир и воевода Филипп Нянька "с малым войском".

Столица Северо-Восточной Руси, город Владимир, была взята в начале февраля после восьмидневной осады. За ней последовали Суздаль, Ростов Великий, Тверь, Кострома, Ярославль и ряд других городов.

Финальным аккордом войны стало сражение 4 марта на реке Сить, в котором захватчики разгромили объединенные русские силы. Погибли многие князья, в том числе великий князь Юрий (его голова была доставлена Батыю). Об этом, о татаро-монгольском иго рассказывает Артем Кречетников в статье "Россия между Ордой и Западом" на сайте Би-Би-Си. Приводим фрагменты из этой публикации для наших читателей.

После этого "блицкрига" орда вернулась в приволжские степи. Следующий поход состоялся в 1240—1242 годах. Монголо-татары сожгли Киев и Краков, прокатились по Венгрии, разгромили чешских и немецких рыцарей при Легнице, вышли на Адриатическое побережье в районе Триеста и были весьма разочарованы, узнав, что это еще не заветное "последнее море".

Татарами изначально называлось одно из монгольских племен. Звать всех монголов татарами первыми начали китайцы. В Европе слово прижилось из-за созвучия с древнегреческим "тартар", то есть "ад".

Современные российские татары являются потомками не пришельцев из Забайкалья, а волжских булгар — мирного земледельческого народа мусульманской веры, который жил в Поволжье с незапамятных времен и пострадал от захватчиков не меньше русских, так что связывать их с нашествием и игом неверно.

Основатель Монгольской империи Чингиз-хан создал самое большое государство в истории. Даже Британская и Российская империи впоследствии уступали ему в размерах.

Он придавал сакральное значение достижению "закатного последнего моря" — Атлантики, сделав его, выражаясь по-современному, национальной идеей, но решил сперва покорить Южный Китай и Индию. В 1227 году Чингиз-хан умер на обратном пути из похода к предгорьям Тибета.

Завоеватель разделил империю между сыновьями на четыре "улуса". Старший, Джучи, получил современный Казахстан и Заволжье, Джагатай — Среднюю Азию, Тули — Персию. Второго сына, Угедэя, Чингиз-хан оставил при себе, чтобы сделать преемником, и дал ему в управление Монголию и Китай.

Джучи отличался строптивым нравом, в отличие от младших братьев помнил отца не всемогущим императором, а рядовым племенным вождем и был единственным человеком в государстве, кто открыто перечил грозному повелителю.

К тому же его рождение окружали темные слухи. Вскоре после свадьбы молодую жену Чингиз-хана Бортэ похитили враги. Через несколько дней он отбил любимую, но злые языки болтали, что в плену она была изнасилована, и ребенок не его.

В результате Джучи получил самые удаленные и бедные земли. Чтобы подсластить пилюлю, было сказано, что на него возлагается почетная миссия довершить отцовское дело и достичь "последнего моря".

Еще при жизни Чингиз-хана Джучи погиб, упав с коня во время соколиной охоты, и улус унаследовал его сын Батый.

В памяти русского народа он остался свирепым завоевателем, но свои прозвали его Саин-хан ("Добродушный"). Как сообщают в классической "Эпохе крестовых походов" французские историки Эрнест Лависс и Альфред Рэмбо, он был лентяем и на войну собрался лишь под давлением родственников.

В то время Монгольская империя еще оставалась единым государством, и потомки Чингиз-хана ощущали себя семьей. Решение о походе на запад было принято в 1235 году на курултае в Каракоруме под председательством великого хана Угедэя. С Батыем отправились до десятка принцев-чингизидов. Фактически командовал войском лучший полководец Чингиз-хана — многоопытный Субудай.

О численности орды имеются самые противоречивые сведения.

Лев Гумилев утверждал, что войско Батыя насчитывало всего четыре тысячи всадников и, следовательно, имело место не покорение, а добровольный союз. Историк и писатель Владимир Ян, чья знаменитая трилогия служила основным источником информации о нашествии для двух поколений советских граждан, говорил о 300 тысячах захватчиков.

Щадя национальное самолюбие — как-никак в тот раз Россия потерпела самое тяжелое военное поражение в своей истории и надолго попала в зависимость — Ян всячески подчеркивал, что силы агрессоров были несметны.

Арабский историк Рашид ад-Дин определяет численность всех вооруженных сил Монгольской империи в 130 тысяч, британский исследователь Генри Ховорс — в 230 тысяч человек.

В истории осталось героическое сопротивление жителей Козельска, маленького города в современной Калужской области, державшегося целых семь недель. Монголы перебили все население Козельска и прозвали его "злым городом".

Не оправдывая варварства захватчиков, следует заметить, что козельчане убили послов, направленных к ним с предложением сдаться. Неизвестно, что заставило их так поступить, но убийство послов считалось и в Европе, и в Азии вопиющим нарушением обычаев войны, заслуживающим суровой кары.

По целому ряду вопросов, связанных с монголо-татарским нашествием на Русь, до сих пор нет согласия ни в науке, ни в обществе. Остроту дискуссиям придает то, что они, несмотря на давность времен, проецируются на современную политику.

Действительно ли монголы отказались от планов завоевания Европы, потому что "побоялись оставить в тылу порабощенную Русь", как говорилось в советских энциклопедиях? "Мы, как послушные холопы, держали щит меж двух враждебных рас — монголов и Европы!" — утверждал Александр Блок.

Тезис об историческом долге Запада импонирует многим россиянам, так же как возможность до бесконечности списывать на "иго" свое цивилизационное отставание.

В 1242 году в Европе действительно царила паника. Французский король Людовик Святой призвал к крестовому походу, провозгласив: "Побьем ли мы татар или будем побиты ими, все равно войдем в рай либо как герои, либо как мученики!"

Дошли бы монголы до "последнего моря" или нет — вопрос открытый. Известно, что Батый к этому особо не стремился и, едва узнав о смерти в далеком Каракоруме своего дяди Угедэя, велел поворачивать коней. Он заявил, что должен участвовать в выборах нового великого хана, но дальше своей ставки в низовьях Волги не доехал и никаких походов больше не предпринимал.

Термин "иго" (от латинского jugum — воловье ярмо, которое надевали на шею побежденным правителям во время римских триумфов) впервые употребил в своей "Истории государства Российского" Николай Карамзин. Многие современные исследователи сомневаются в том, что оно было таким уж тягостным.

Монголы не оккупировали Русь и мало вмешивались в ее внутреннюю жизнь. Их господство сводилось к выдаче князьям ярлыков на правление, требованию выставлять вспомогательное войско для участия в походах Золотой Орды (и то лишь на первых порах) и взиманию ежегодной дани, которая в денежном выражении равнялась примерно стоимости полутора килограммов хлеба на каждого жителя.

Отношения данничества и вассалитета не были в тогдашнем мире чем-то исключительным.

Значительную часть Руси — Новгород, Псков, Смоленское, Полоцкое и Туровское княжества — иго вообще не затронуло.

Могла ли Русь еще в середине XIII века сбросить иго и следовало ли ради этого идти на союз с католической Европой?

С одной стороны, князь Даниил Галицкий, заручившийся обещанием Ватикана объявить крестовый поход против татар в обмен на переход в католичество и принявший от папы титул короля, никакой реальной помощи не получил и вынужден был в конце концов ехать на поклон в Сарай.

С другой стороны, история знает пример успешного сопротивления якобы непобедимым монголам. Литовские князья и без крестоносцев лихо громили Орду и не только отстояли собственную независимость, но и объединили под своим покровительством княжества западной и юго-западной Руси.

Согласно мнению, которое, благодаря поэтическому дару, наиболее ярко и образно выразил в XIX веке Алексей Константинович Толстой, русские — европейская нация, насильственно оторванная "игом" от своих корней. По его словам, русские "наглотались татарщины всласть", "повернулись к предкам спиной, лицом обратившись к обдорам", и должны вернуться к истокам.

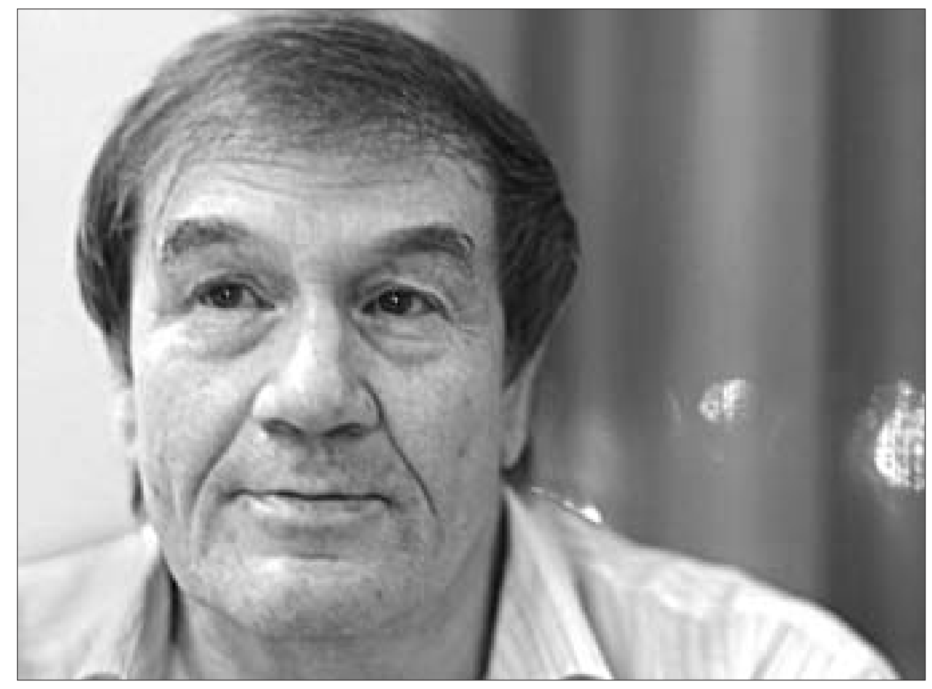
Оппоненты указывают, что в таком случае Русь, освободившись от ига, должна была бы скоро и охотно избавиться от его политического и ментального наследия. Между тем самодержавие, неправовое "тяглое" государство, внешнеполитический изоляционизм, затворничество женщин не только не исчезли, а усилились еще больше. Побороть азиатчину удалось лишь Петру I, причем не до конца и азиатскими же методами.

Вхождение в евроатлантическую цивилизацию или "особый путь", геополитический и духовный альянс с Китаем, исламским миром либо тем и другим вместе? По мнению большинства экспертов, роль моста между Западом и Востоком предуказана историей и географией России. Вопрос в том, какой элемент должен доминировать, кем быть: "Евразией" или "Азиопой"?

Подготовил к печати Алесь ДРАБЧУК.

ПРОЩАНИЕ

Жил-был журналист...

Умер Ефим Шур. Журналист, публицист, издатель. В журналистских текстах он не любил эпитетов. Если бы прочел о себе что-то вроде "талантливый", "блестящий" и т.д. — иронично улыбнулся бы и вычеркнул. Он умел править не только других, но и себя. Редкий дар!

Родился Ефим Леонидович в 1948 году в белорусском городке Чаусы. "Родина разведчиков и журналистов", — насмешливо, но не без гордости уточнил бы Шур.

Школа. Журфак Белгосуниверситета. Два армейских года. И до конца жизни — журналистика.

Строки из биографии...

1980-е. Он был в той знаменитой журналистской Dream Team, которая из малотиражного издания комитета по профтехобразованию БССР "Рабочая смена" сотворила всесоюзный полуторамиллионный журнал "Парус".

1990-е. Издательская компания "Эридан" предлагает Ефиму Шуру выпускать литературно-художественный журнал "Фантакрим MEGA". И снова — успех. Аналога этому журналу на рынке периодики СНГ не было. Сообщество писателей-фантастов удостоило главного редактора Ефима Шура литературной премии "Странник". Вручал ее мэтр фантастики Борис Стругацкий.

Потом была издательская деятельность в Минске, в Москве и — возвращение в журналистику. В ее новую интернет-ипостась. Творчество помогало Ефиму Леонидовичу противостоять тяжелой болезни. Даже в последние тяжкие месяцы, после двух онкологических операций, все зная о своей болезни и ее финале, он садился за компьютер — и появлялся очередной авторский текст. Точный, остроумный, интеллектуальный...

"Стоп, — сказал бы в этом месте Шур-редактор. — Прилагательные вычеркиваем. Пусть читатели решают".

Ниже — один из последних текстов Ефима Шура.

О странностях любви,
или Расписание на послезавтра

Сиюминутные пакости заслоняют долгосрочные — но не отменяют, отложенный вред рано или поздно прорежется, это вам не отложенный спрос, о котором можно просто забыть. "Мы со сцены ушли, но еще продолжаем злодейство", — спел по этому поводу Галич.

Потому так пугает забота Лукашенко не о своих детях. Новые назначенцы в парламент могли бы заслужить реабилитацию всего одним законом, запрещающим главе государства приближаться к школам ближе, чем на 50 метров.

Большинство из нас поминает школу раз в году, но крепко, когда бескомпромиссная борьба городских властей с выпускным пьянством на целый вечер удорожает спиртное для пап и мам. В другие вечера педагогам не особо икается, смирные белорусские родители давно усвоили, что любое иго напрямую связано с оброком и данью — школьное не исключение. А за что приходится платить — за ненаглядную агитацию, ремонт спортзала или экскурсию в Киев — какая разница, аттестат зрелости стоит жертв, мы все учились понемногу, ну, да, почти ничего не запомнилось и почти ничего не пригодилось, но в ведомости на зарплату все же не крестик ставим.

Между тем на вопрос этот наивный — зачем детей учить? — пытались ответить не самые глупые умы в истории и к единому мнению не пришли. Разброс ответов от "некоторые дети имеют привычку мыслить — одна из целей образования состоит в том, чтобы избавить их от нее" (Бертран Рассел) до "Основная задача образования — сделать свой ум собеседником, с которым было бы приятно вести беседу" (Сидни Харрис).

К счастью, к этой заочной дискуссии присоединился Александр Григорьевич Лукашенко, и туман тут же рассеялся: "Самое главное — заложить в подрастающее поколение твердый идейный и нравственный стержень, который позволит противостоять всяческим политическим проискам и провокациям. Сегодня во главу угла необходимо поставить патриотическое воспитание".

"Надо заложить — заложим! Надо поставить — поставим!" — дружно откликнулись белорусские песталоцци. Правда, не совсем понятно, как они собираются придавать нужное идейное направление таблице умножения, да и нравственность таблицы Менделеева пока просматривается с трудом. Но зато нетрудно заменить правописание на правильноговорение, а, скажем, закон Ома ежегодно утверждать на заседаниях Палаты представителей (кстати, попутно решается проблема занятости новых назначенцев в депутаты).

На закладку в детей стержня и воспитание любви к себе Родина не скупится — в Беларуси доля расходов на образование к ВВП составляет 5% (в России — 4,1%, в Казахстане — 3,6%). Правда, около 14 миллиардов рублей из бюджета ушло на модернизацию одной только Острошицко-Городокской школы, но зато ей был придан нужный спортивно-музыкально-театрально-художественный уклон с хореографической направленностью (мало ли под каким уклоном и с какой направленностью предпочтет катиться к пику знаний главный ученик этой школы).

Серьезных изменений в среднем образовании не ожидается, хотели было перейти на 12-летнее обучение, но Александр Григорьевич, "исходя из мнения родителей", решил "прекратить затратные эксперименты". Единственное, что глава государства позволил из инноваций, — "подкручивать дисциплину и детей, и учителей". Возможно, о подкручивании Лукашенко задумался после семейного визита в Радошковичскую школу-интернат: там ученица Нина Болотник подарила Коле игрушку "Дракончик", которую она сама расписала витражными красками (впрочем, и папа, и сын вряд ли посчитали это намеком — пьеса Шварца о трехглавом диктаторе в школьную программу пока не входит).

То есть педагоги чувствовали себя довольно спокойно. И вдруг, совершенно для них неожиданно, выяснилось, что "дальше нетерпимо так... так школа развиваться не может... Налицо уже не в отдельных, а во многих случаях массовое нарушение элементарного порядка, отсутствие контроля, видимой перспективы". И это почти сразу после того, как Лукашенко с экрана объявил, что "педагогический корпус был и остается надежной опорой государства".

Лукашенко часто противоречит сам себе, если отрывается от бумажки (такие симптомы подробно описаны в соответствующей литературе; не будем об этом). Но на этот раз у Александра Григорьевича действительно были причины сердиться: хотя закладка нравственных стержней в школьников осуществляется от звонка до звонка (Министерство образования, например, приказало во всех школах начинать поход первоклашек за знаниями с урока "Я — гражданин РБ"), однако на воспитание любви (к Родине) у некоторых педагогов и главы государства взгляды, как ни странно, разошлись.

Учитель — человек подневольный. Ему сказали воспитывать любовь, он, может, и удивился абсурдности и слов, и задачи, но в меру своего профессионализма начал воспитывать: синеглазые озера, песни партизан, трудовые рекорды, зубры, аисты и сельские пасторали с закатами и рассветами... Все, как в доброе старое советское время.

Тут, конечно, хотелось бы написать, что сознательные дети на такую туфту не купились, быстро опустили небожителей-педагогов с небес на землю, стали задавать неудобные вопросы про инфляции-девальвации, вражеские самолеты с плюшевыми бомбами, тюрьмы, в которых политзаключенным не хватает нар, зарплаты, о которых сам Лукашенко говорит "Слезы!"... Как, мол, такую родину любить? Может, лучше жалеть и думать, как в ней хоть что-нибудь поменять к лучшему? Например, главу государства? А Александр Григорьевич с помощью спецслужб об этом узнал и, естественно, выразил недовольство такими "политическими происками и провокациями".

Но, увы, чего не было, того не было. Суть внезапного охлаждения главы государства к педкорпусу, на наш взгляд, чисто лингвистическая — учителя просто не поняли, чего от них ждал Александр Григорьевич, когда поручал растить патриотов. Стоит вернуть нужный смысл словам Лукашенко — и все сразу становится на нужные места. Твердый идейный и нравственный стержень — это попросту незыблемая вера в правильность политической линии. Соответственно, патриотизм — не столько любовь к родине, сколько верность власти. А, согласитесь, "воспитать верность" звучит уже не так абсурдно, как "воспитать любовь", да и преданность, в общем-то, всего лишь результат регулярной кормежки и правильной дрессуры.

Лукашенко, видимо, кроме той социологии, которая периодически оглашается с экрана БелТВ, имеет и реальную, то есть знает и про падение своего рейтинга, и про реальные результаты президентских и парламентских выборов. В последнее время он, мне кажется, мало напоминает уверенного в себе харизматика. Надо полагать, что идея "закладки нравственного стержня" в детей — результат того, что Лукашенко не верит в верность родителей, какими бы запуганными и затюканными они ни казались.

Подрастающее интернет-поколение мало похоже на марширующих по школьному плацу роботов, держащих равнение на портрет Родины. Поэтому есть надежда, что вколачивание в наших детей твердых стержней окажется не успешнее всего того, что успел натворить Александр Григорьевич. Хотя, берутся же откуда-то активисты БРСМ...

УВАГА!

Нацбанк засцерагае

Нацыянальны банк засцярог беларусаў ад удзелу ў праекце МММ MavroCard і заклікаў быць пільнымі і не захапляцца новым праектам удзельнікаў фінансавай піраміды МММ, якія абяцаюць прадастаўленне скідак у крамах.

У інтэрнэце ўжо з'явіліся паведамленні пра тое, што ліквідаваная ў Беларусі ў сакавіку 2012 года фінансавая піраміда МММ можа вярнуцца ў краіну з міжнароднай дысконтнай сістэмай MavroCard. Але, як адзначылі ў Нацбанку, згодна з заканадаўствам Беларусі, права на эмісію банкаўскіх пластыкавых картак і электронных грошай прадастаўлена толькі банкам і нябанкаўскім крэдытна-фінансавым арганізацыям краіны, якія маюць адпаведныя паўнамоцтвы згодна са сваімі ліцэнзіямі. *"Таму грамадзянам належыць быць пільнымі і не варта захапляцца лозунгамі фінансавай піраміды MavroCard аб магчымым прадастаўленні зніжак у крамах",* — папярэдзілі ў Нацбанку.

Пагроза з'яўлення фінансавых пірамід у Беларусі не новая, падкрэслілі ў галоўным банку Беларусі. У мінулым годзе КДБ спыніў дзейнасць фінансавай піраміды МММ-2011 на тэрыторыі Беларусі. *"Аднак з сумежных дзяржаў пад рознымі ракурсамі імпартуюцца ашуканскія тэхналогіі, схемы і фінансавыя піраміды ў пастаянна зменлівых формах",* — адзначылі ў Нацыянальным банку. Нацбанк праводзіць працу па спыненні іх дзейнасці ў першую чаргу шляхам павышэння фінансавай пісьменнасці насельніцтва. Таксама прапрацоўваецца пытанне аб увядзенні крымінальнай адказнасці за арганізацыю дзейнасці фінансавых пірамід на тэрыторыі краіны.

У Нацбанку падкрэслілі, што беларусы павінны дакладна разумець, што дзейнасць фінансавых пірамід накіравана выключна на завалоданне грашовымі сродкамі грамадзян, у тым ліку з прымяненнем новых тэхналогій у галіне інфарматызацыі і псіхалогіі. Галоўная небяспека фінансавых пірамід у тым, што даход у іх фарміруецца толькі за кошт сродкаў, якія прыносяць іншыя фундатары. Такім чынам, любая фінансавая піраміда асуджана на крах. Паколькі лік новых фундатараў рана ці позна памяншаецца, выплачваць прыбытак для "старых" укладчыкаў становіцца няма чым, і піраміда разбураецца.

ДАРЭЧЫ

Справа супраць арганізатараў фінансавай піраміды МММ-2011, якія вясной мінулага года былі арыштаваны ў Беларусі, да суда пакуль не дайшла. Больш за тое, частку арыштаваных ужо выпусцілі пад грашовыя заклады.

НУ І НУ!

Адшкадавалі...

Афіцыйныя СМІ паведамілі аб тым, што Міністэрства адукацыі нарэшце прыняло рашэнне аб павышэнні заробкаў супрацоўнікаў дзіцячых садкоў.

Навіна пра тое, што дзяржава расшчодрылася і адшкадавала грошы на гэтую катэгорыю працаўнікоў, абляцела ўсе СМІ. Але...

Як даведалася "Народная Воля", даплаты гэтыя проста мізэрныя. Згодна з рашэннем Мінадукацыі, выхавацелі будуць дадаткова атрымліваць 15 працэнтаў ад тарыфнай стаўкі першага разраду, а памочнікі выхавацеляў — 10 працэнтаў.

Але ж і гэтая стаўка зараз складае ўсяго 240 тысяч рублёў. Такім чынам, даплаты складуць усяго 24—36 тысяч рублёў. Гэта проста здзек нейкі, а не павышэнне заробкаў...

Ігар МАРОЗАЎ.

ЗНАЙ НАШИХ!

В Украине Женя Литвинкович получил больше, чем 250 тысяч долларов

В ночь с пятого на шестое января был объявлен победитель третьего сезона украинского вокального талант-шоу "Х-Фактор". Напомним, что в суперфинал вышел наш земляк Евгений Литвинкович. Его соперницей стала украинка Аида Николайчук. Оба талантливые самородки и подопечные одного продюсера, Игоря Кондратюка. Но с очень разным сценическим образом. "Евгений Литвинкович с душой наизнанку против романтичной Аиды Николайчук". Под таким заголовком вышла заметка на сайте украинского глянцевого журнала "Viva!" накануне развязки конкурса.

Украина выбрала лиричную женственность. Случайному зрителю, наблюдавшему церемонию объявления победителя, могло показаться, что здесь что-то не так. Когда ведущая Оксана Марченко произнесла слова "победителем становится...", в момент драматической паузы зал взорвался криком: "Женя!" Имя победительницы выкрикивали только отдельные нестройные голоса. Создалось впечатление, что, перед тем как назвать имя Аиды, Оксана готова была заплакать, и совсем не от радости. Обычно щедрая на эмоции и объятия, здесь она сохранила дистанцию, ограничившись довольно скупым поздравлением. Женю, напротив, ведущая обняла, сказав: "Я счастлива, что ты эти полгода был с нами. Это не проигрыш. С тобой остается армия твоих поклонников, среди которых я. И ты знаешь, мы всегда вместе". Продюсер на сцене пообещал найти денег на запись песни и клипа для него, потому что: "Ты крутой, Жека!" Одним словом, казалось, что победитель здесь не кто иной, как Евгений Литвинкович.

Женя был самым обсуждаемым участником шоу. Интернет полнился страстными признаниями в любви к нему и, как это бывает с каждым настоящим артистом, лютой ненавистью. Женины поклонники создали настоящий сплоченный боевой отряд. Можно было подумать, что только у Жени они и есть. Но победила почему-то Аида. Как же так? Привычные к подтасовкам результатов голосования белорусы заговорили о фальсификации...

Не сказать, чтобы Украина была страной идеального подсчета голосов, но уж с этим там получше, чем у нас. Украинский зритель узнал Аиду Николайчук еще в 2011 году. Она его очаровала на отборочном этапе второго сезона талант-шоу "Х-Фактор" своим чудесным звенящим голоском. Потом случилась драма, жюри дало Аиде от ворот поворот, она не прошла стресс-тест. Девушка покинула конкурс. Такое решение, воспринятое как несправедливое, только усилило народную любовь. Число просмотров ее ролика в интернете перевалило за миллион, поэтому она стала победительницей дополнительного конкурса "Х-Фактор онлайн". Очевидно, ее поклонникам этого показалось мало для реванша.

То, что поклонников Аиды было почти не видно и не слышно, как раз не удивительно. Это молчаливое, незаметное большинство. Оно способно голосовать, но выражать свои мысли умеет плохо. Да и не очень нуждается в их выражении. Что можно сказать о милой девушке, которая поет чарующим голосом песню: "Загляни ты в сердечко мне. И скажи "уходи" зиме..." Она вызывает простые, нормальные человеческие чувства, чего о них говорить. А Женя Литвинкович, как буркнул один его недоброжелатель, "кумир фриков, он нравится ненормальным". Конечно, про "фриков" это уж перебор, но доля истины в таких словах есть. Его полюбить сложнее, потому что он затрагивает более сложные струны души. Чтобы эти струны откликнулись, надо быть немножечко "ненормальным".

Сам Женя не всегда был таким. До того, как он попал в Украину, это был совсем другой исполнитель. Поклонники белорусской власти, пытаясь оспорить тезис, что Литвинковичу не дали раскрыться в Беларуси, спрашивали: мол, что еще для него надо было сделать? Ведь он на родине участвовал в самых разных конкурсах, на городском даже телевизор выиграл, спел с Аленой Ланской на сцене в Мирском замке, мелькнул пару раз на экране. Никто на горло его песне не наступал. Не добился значительного результата? Так это его вина.

Формально все так и было, петь ему никто не запрещал, с конкурсов не выгоняли. Но в Украину он приехал со словами: "На родине меня не поняли". Или не дали понять себя, так будет точнее. Потому что на прощание Женя сказал о своем участии в шоу "Х-Фактор": "Я узнал себя гораздо ближе. Говорят, чтобы познать мир, нужно сначала познать себя. Чувствую, я скоро до мира доберусь, потому что себя я почти знаю".

На белорусском конкурсе "Академия талантов" его прописали по комедийному ведомству. Остановились на самом поверхностном впечатлении. Раз маленький, пухлый, жизнерадостный и раскрепощенный, пусть народ смешит. Поэтому даже песню "Sweet people", которой он потом заставит рыдать украинских зрителей, дома Женя исполнял с балаганными ужимками. В Украине, где внутреннюю свободу незачем было прятать под маской шута, его талант раскрылся гораздо полнее и шире. Его призвание оказалось совсем не комическим...

Комично выглядели бумажные красно-зеленые флажки на пластиковых палочках, которые раздали представители жодинского Дома культуры фанатам, пришедшим встречать утренний поезд из Киева в этот понедельник. Многие их взяли без всякой задней мысли, но были и недовольные привнесенным элементом официоза. Один из поклонников так выразил свое неудовольствие: "Им лишь бы рядом постоять, потом по телеку показать. Сейчас многие рядом постоять захотят. Где они раньше-то были? А с этими флажками мы так и будем слушаться Тихановича".

Красно-зеленый флаг (в последней редакции — без серпа и молота) развевается над Беларусью уже 17 лет, но общенациональным символом он так и не стал. До сих пор он воспринимается многими как символ определенной политической эпохи, вместе с которой должен будет когда-то уйти в историю. Если говорить об этом флаге как о культурном символе, то с ним ассоциируется Ксения Дегелько, исполнительница нашумевшей песни: "Я из деревни! Даешь процветание! Даешь стабильность!" А Ксения Дегелько с Евгением Литвинковичем, они из каких-то параллельных миров. Возможно, не будь в жизни Литвинковича украинского конкурса, его можно было бы представить на одной сцене с Дегелько, но сейчас это кажется абсурдной нелепостью. Теперь ему обратной дороги нет. На то, чтобы воспевать агрогородки с ледовыми дворцами или веселить народ где-нибудь на "Дожинках", он не годится. Да он и не собирается. Как минимум на несколько ближайших лет Женя связывает свою творческую судьбу с Украиной.

У самого Жени не хотелось спрашивать, как он воспринял свое второе место на конкурсе. Тут и без того все понятно. Зачем лишний раз искушать человека, заставлять его включать оптимизм через силу. Но его маме, Надежде Михайловне, я этот вопрос задал. На гала-концерте "Х-Фактора" Женя говорил, что она ему наказала без победы домой не возвращаться. Может, сейчас и на порог не пустит?

"Ой, ну что вы! — ответила Надежда Михайловна — Я даже рада. Знаете, я молилась не за победу, а за то, чтобы для Жени все сложилось так, как ему было бы лучше. Мне кажется, так и вышло. Посмотрите, как он запел в Украине, совсем иначе. Сколько поклонников у него появилось. И это же не у себя дома, чужие люди, а дали ему второе место. Нет, я украинцам только благодарна. А эти деньги... еще неизвестно, что бы они ему принесли. Где большие деньги, там большие проблемы. Главное, что он себя там нашел".

Это дорогого стоит. Дороже четверти миллиона долларов.

Дмитрий ГАЛКО.

ФОТАФАКТ

Любіш маму?..

У абласных цэнтрах пачалі з'яўляцца білборды ў падтрымку беларускай мовы. Першы здымак зроблены ў Гродне, другі — у Магілёве. Заказчыкам і распрацоўшчыкам рэкламы з'яўляецца Міністэрства культуры Беларусі.

Цудоўная ініцыятыва! Ад такой рэкламы на вуліцах нашых гарадоў сапраўды робіцца цяплей.

І ТАК БЫВАЕ

Хацелі як лепей ...

У Мінску міліцыянеры ледзь не дапамаглі выкрадальніку аўтамабіля.

Позна ўвечары на вуліцы Пляханава ў Мінску міліцыянеры ўбачылі, што малады чалавек штурхае "Рэно", і вырашылі яму дапамагчы завесці машыну.

Падышоўшы бліжэй, яны заўважылі, што ў машыне з пасажырскага боку выбіта шкло, і папрасілі хлопца прад'явіць дакументы на аўта. Той нечакана кінуўся наўцёкі, але схавацца не змог — вартавыя правапарадку затрымалі яго праз некалькі сотняў метраў. Малады чалавек стаў сцвярджаць, што "Рэно" нібыта належыць яго таварышу, а той дазволіў яму пакатацца. Звязаўшыся з уладальнікам аўто, міліцыянты высветлілі, што ён нікому не даваў машыну, а пра маладога чалавека ўвогуле ўпершыню чуў.

Выкрадальнікам аказаўся нецвярозы 19-гадовы студэнт, які нават не змог распавесці, навошта яму спатрэбіўся чужы аўтамабіль.

СЛОЖНАЯ ТЕМА

Женщины убивают детей из-за ненависти?

За полгода — четыре мертвых младенца, за год — 18 женщин, попавших в психиатрические лечебницы из-за тяжелой послеродовой депрессии... Такова страшная статистика ушедшего года.

Почему матери идут на убийство? Существует ли вразумительный ответ на этот вопрос? И правда ли, что каждой смерти можно было избежать?

В этих вопросах попыталась разобраться "Народная Воля".

(А)социальные типы

Невозможно равнодушно отнестись к сообщениям о гибели маленьких детей. Оценки таких происшествий всегда очень эмоциональны. И всегда находятся те, кто ратует за смертную казнь или стерилизацию женщин-убийц. Якобы на такое могут пойти только люди, разрушенные алкоголем или наркотиками, не способные на нормальную социальную жизнь.

"Возраст — от 19 до 30 с небольшим лет, семья — благополучная, есть материальный достаток, жилищные условия удовлетворительные", — такой собирательный портрет женщин, которые расправились со своими малолетними детьми, рисует заместитель начальника отдела процессуального контроля за расследованием преступлений против личности и общественной безопасности Следственного комитета **Виталий Мирошниченко**.

"На подобные преступления часто идут женщины, которые мечтали о детях", — делает еще более неожиданное заявление главный акушер-гинеколог Минздрава **Светлана Сорока.**

Как же так? Специалисты объясняют: иногда причиной страшного поступка становится психическое расстройство или послеродовая депрессия.

"Если анализировать четыре случая, произошедшие за последние полгода, то ни в одном из них послеродовая депрессия не была причиной трагедии", — констатировала Сорока.

Эти слова значат, что решение было разумным, осознанным. Хотя, по данным российских социологов, до 60% матерей хоть раз в жизни испытывали ненависть к своему чаду. Для большинства это было минутное помутнение, слабость, но для единиц — момент, после которого рухнуло все.

Тревожные звоночки

Три года назад "Народная Воля" писала о страшном случае, который произошел в обычной минской семье. Многодетная мама выбросила двух сыновей-близнецов из окна, один из малышей погиб. Женщина и сама чуть не прыгнула следом с новорожденным сынишкой на руках. От страшного поступка ее удержал старший сын. Все эти ужасные вещи минчанка совершила в приступе психоза, который развился на почве переутомления и стресса.

Невозможно описать эту трагедию лаконично и просто — погиб маленький мальчик, жизнь целой семьи рухнула. Несчастная мать узнала о том, что совершила, только придя в себя в больнице. Не будет преувеличением сказать, что ее жизнь превратилась в ад. Простить себе произошедшее она никогда не сможет. Да и общество не дает ей индульгенции. Несчастная пациентка РНПЦ психологического здоровья в Новинках не винит никого, кроме себя. Лишь задается вопросом: почему же близкие не заметили приближающуюся грозу?

Вердикт специалистов однозначен: перед тем, как женщина лишится рассудка, ее организм "кричит" о помощи, подает сигналы "SOS!". Нужно просто быть внимательными к молодой маме. Иначе может случиться беда.

"Тревожными симптомами можно считать внезапную замкнутость, когда женщина вяло отвечает на вопросы, сама не начинает разговор, не хочет видеться с родственниками и друзьями, — объясняет главный нарколог Министерства здравоохранения **Сергей Осипчик**. — *Плохое настроение, плаксивость, тревога, чувство вины — близкие не могут не заметить эти первые звоночки. Опасны фразы "я не справляюсь", "я больше не могу"... Родные и друзья обязаны помочь. Первым делом нужно разгрузить молодую маму, дать ей выспаться, отдохнуть от плача ребенка, выслушать все жалобы, что накопились у нее".*

Главное — не отмахиваться от проблемы. Испытывая ненависть к себе, мать переносит это разрушительное чувство на ребенка.

Сколько ужасов стоит за презрительными фразами *"Все справлялись — и ты справишься"*, *"А в старину еще и за хозяйством смотрели"*... Конечно, обессиленная мамаша поймет намеки, еще больше замкнется в себе и уже вряд ли сможет контролировать чудовище, которое растет в ее сознании вместе с болью и усталостью...

Сидеть, как за убийство

За умышленное убийство ребенка предусмотрено до 25 лет лишения свободы. За убийство матерью новорожденного (первые 2—4 часа после родов) меньше — до 5 лет лишения свободы. Делается скидка на сложное эмоциональное и психологическое состояние женщины. Если же непоправимое совершено в неадекватном состоянии, несчастная отправится в психиатрическую больницу.

Не существует какого-то специального отделения, где реабилитацию проходили бы матери-детоубийцы. Так что в сознание женщина возвращается в обычной палате.

"Большинство женщин, совершивших эти жуткие преступления, находились в состоянии аффекта, — констатирует главный нарколог Министерства здравоохранения **Сергей Осипчик**. — *Представьте себе: вы возвращаетесь с работы, смотрите любимый сериал, ложитесь спать. Утром просыпаетесь, но домашние смотрят на вас с ужасом, а у подъезда уже стоит милицейская машина. И только в процессе следствия вы узнаете, что ваш ребенок, которого вы ждали, хотели, любили, убит. Вы его убили.*

Это осознание никуда не уйдет. Человеку придется с этим жить. Это настолько тяжелое ощущение, что пациенты нуждаются в постоянной помощи.

Все матери-убийцы испытывают сильнейшее чувство вины. Вплоть до отрицания себя, до желания завершить свою жизнь. Но и после лечения их жизнь сложно назвать благополучной. Многие родственники и друзья отворачиваются от них".

Как долго будет продолжаться лечение, не знает никто. Однажды пациентка "Новинок" призналась, что главный страх у людей, которые совершили преступление в состояние аффекта, что их будут держать в больнице так же долго, как держали бы в тюрьме. Мол, так и передается из уст в уста — будешь сидеть, как за убийство.

Между тем врачи настаивают: женщины были не в себе, а значит, не могут отвечать за поступки. Их нельзя изолировать, напротив, их нужно интегрировать в общество, после лечения они даже имеют полное право на опеку над детьми. Кто-то скажет, что лечение — слишком мягкая мера.

Стоит лишь помнить о том, что предотвратить трагедию не может ни Минздрав, ни органы опеки, ни другие социальные службы. Только родственники, друзья, соседи в конце концов могут первыми заметить, как тяжело маме с ребенком на руках. И вместо того, чтобы отвести глаза и подумать, что своих проблем хватает, протянуть руку помощи. Кто знает, от каких бед может уберечь ваше доброе слово.

ТОЛЬКО ФАКТЫ

Это лишь некоторые печальные и страшные истории, произошедшие в 2012 году.

Первое сообщение о гибели ребенка от руки самого родного человека в прошлом году поступило сразу после новогодних праздников — 10 января. 19-летняя незамужняя **жительница Пинска** родила девочку в своей квартире. Женщина задушила своего ребенка салфеткой, а тельце выбросила в мусоропровод. Родственники убийцы даже не знали, что она ждала ребенка. Суд Пинского района и города Пинска признал мать виновной в убийстве и приговорил к трем годам лишения свободы с отбыванием наказания в исправительной колонии в условиях общего режима.

Следующая страшная трагедия произошла 1 мая **в Бобруйске**. В бане местной жительницы был обнаружен труп новорожденного ребенка. Девочку утопили в бочке с водой. Возбуждено уголовное дело.

В конце года сразу несколько скандальных новостей шокировали белорусов. Вечером 10 декабря **житель Солигорска** нашел в ванне своих бездыханных детей. Трехлетнюю девочку и годовалого мальчика утопили. Мать малышей пропала, что дает основания полагать, что именно она свершила расправу. Дело возбуждено по факту убийства заведомо малолетних.

Всего через несколько дней после преступления в Солигорске **трагедия повторилась в Шумилинском районе**. 26-летняя местная жительница сама призналась правоохранителям, что подожгла кроватку с полуторамесячным сынишкой. Женщина призналась, что решилась на отчаянный шаг после ссоры с мужем. Она утверждает, что пошла на убийство в здравом уме.

Иногда малышей чудом удается спасти. 6 декабря 19-летняя мамаша оставила своего сына в сугробе, забросав коляску с ним снегом. На помощь младенцу бросилась жительница одного из близлежащих домов, которая видела все происходящее из своего окна. Женщина спасла мальчика и вызвала милицию. Нерадивую мамашу задержали, теперь ей грозит тюремный срок за оставление в опасности. Ее ребенок остался жив.

Мария МАЛЕВИЧ.

КВАДРАТНЫЯ МЕТРЫ

300 тысяч долараў за два пакоі ў Мінску

Двухпакаёўка ў старым доме, з сумешчаным санвузлом, без лоджый і кладовак. Так сабе кватэрка? А вось яе ўладальнік з вамі не пагодзіцца, бо сваю "двушку" на вуліцы Камсамольскай ён прадае за 295 тысяч долараў...

Аб'яву аб продажы VIP-кватэры можна знайсці на папулярным беларускім сайце, куды прапановы аб продажы і арэндзе паступаюць наўпрост ад уладароў без пасрэднікаў. Сярод сціплых паведамленняў аб продажы кватэр і пакояў рэклама казачнай двухпакаёўкі проста ўражвае. Астранамічны кошт жылплошчы гаспадар апраўдвае вялікай колькасцю навамодных і высокатэхналагічных гаджэтаў.

"Сігналізацыя, відэадамафон, ламінат, шклопакеты, кандыцыянеры, інтэрнэт + Wi-Fi. Пакой-студыя: убудаваная сучасная тэхніка, эксклюзіўная мэбля, ТБ Samsung 3D , спадарожнікавае ТБ, Blu Ray + караоке, хатні кінатэатр, Apple TV + Ipad. Спальня: ложак, ТБ Samsung 3D 42, шафа, французскі балкон", — вось такім пералікам гандляр заманьвае пакупнікоў.

На жаль, тэлефон, які ўказаны ў аб'яве за 28 снежня, не адказвае. Таму ўдакладніць дэталі не атрымалася.

Дарэчы, на гэтым жа сайце сустракаюцца іншыя элітныя абвесткі. Напрыклад, двухузроўневую шматпакаёвую (так напісана ў аб'яве) кватэру па вуліцы Асіпенкі прадаюць за 240 тысяч долараў. За двухпакаёвую "сталінку" просяць 155 тысяч долараў, а за трохпакаёвую "панэльку" на вуліцы Лабанка — толькі 75 тысяч.

Якая ж самая танная кватэра? Калі разглядаць сур'ёзныя прапановы, а не жарты, то танней за 45 тысяч долараў наўрад ці атрымаецца набыць нават аднапакаёўку.

Марыя БУДНІК.

РЭГІЁНЫ

Гродзеншчына — радзіма «таленавітых» кантрабандыстаў...

...безразмерных дзяўчат і лятаючых аўтамабіляў.

Беларускія памежнікі склалі рэйтынг самых вынаходлівых кантрабандыстаў, што трапілі ім у рукі ў 2012 годзе. Сустракаліся ну проста фантастычныя выпадкі!

Так, чацвёртае месца заняла жыхарка Гродна, якая вырашыла ўвесь тавар правезці на сабе. Дзяўчыну затрымалі, калі стала зразумела, што яе неверагодныя формы зусім не падарунак прыроды. Аказалася, жыхарка Гродна проста хацела правезці ў Беларусь кантрабандную партыю трыкатажу. "Гардэроб" дзяўчыны складаўся з васьмі сукенак, васьмі штаноў і дванаццаці блузак. "Дабілі" памежнікаў пяць дзіцячых сарочак, якія таксама знайшлі месца на целе кантрабандысткі.

А вось пераможцам неабвешчанага конкурсу на званне самага "таленавітага" кантрабандыста стаў жыхар Гродна, што хацеў пераскочыць з Беларусі ва Украіну на ўласным аўто. Палёт фантазіі і аўтамабіля стрымаў роў, так што капот жалезнага каня мяжу перасек, заднія колы засталіся на радзіме, ну а сам падарожнік завіс на нейтральнай паласе...

Гемадыяліз у Магілёве: ёсць бясплатная дастаўка

З 79 жыхароў абласнога цэнтра, якім патрабуецца паланыркавае ачышчэнне крыві, бясплатна дастаўляць у шпіталь будуць толькі восем...

Па словах галоўнага ўрача гарадской цэнтральнай паліклінікі **Аляксандра Старавойтава**, дапамогуць дабрацца да жыццёва неабходнай працэдуры толькі васьмярым. Апекавацца хворымі прыйдзецца медыцынскім работнікам — тры разы на тыдзень яны будуць заязджаць за пацыентамі і адвозіць іх у шпіталь і дахаты. Інакш нельга, бо ў шасцярых з іх адсутнічае зрок, у аднаго няма ног. Яшчэ адзін магіляўчанін перанёс множныя пераломы пазваночніка.

Іншым пацыентам давядзецца дабірацца да выратавальнага апарата ачышчэння крыві сваім ходам. Аляксандр Старавойтаў лічыць, што іх правы ні ў якай меры не ўшчэмлены — у грамадскім транспарце яны ездзяць па льготах.

Безумоўна, гэтае рашэнне папулярнасцю ў Магілёве не карыстаецца, але ўрачы больш нічым не могуць дапамагчы сваім пацыентам. Раней хворых падвозіла сацыяльнае таксі, але за свае паслугі прадпрымальнікі хочуць грошай ці льгот. Ну а ў гэтым выпадку медыцына, як кажуць, бяссільна...

Кантралюем ГЭС праз sms!

У Брэсцкай вобласці запусцілі новую міні-гідраэлектрастанцыю. Работа ГЭС кантралюецца праз тэлефон!

Гэта ўжо чацвёртая ГЭС, якую ўзвялі на Днепра-Бугскім водным шляху. Яе магутнасць — 5 тысяч кілават у суткі. Абсталяванне на ГЭС аўстрыйскае. Вядома, як еўрапейцы прывучаны да эканоміі. Усё зроблена такім чынам, каб мінімізаваць затраты па абслугоўванні станцыі.

Па словах кіраўніка гідравузла "Навасады" **Андрэя Богуша**, работа міні-ГЭС кантралюецца праз sms з сотавага тэлефона. Прычым дыстанцыйна можна не толькі мяняць рэжым працы. У любым месцы можна атрымаць паведамленне на тэлефон аб рабоце ГЭС за апошнія 8 гадзін і за апошнія трое сутак.

У Жабінкаўскім раёне такіх крыніц электраэнергіі ўжо дзве. А ў вобласці міні-ГЭС "Навасады" — чацвёртая па ліку.

Марыя МАЛЕВІЧ.

ПРЭМ'ЕРА!

«Асоль» без пунсовых ветразяў

У Музычным тэатры — прэм'ера балета "Асоль".

Гэта беларускі балет, у аснове якога знакамітая аповесць Аляксандра Грына "Пунсовыя ветразі", напісаная ў 1916—1922 гадах.

Сёння, дарэчы, многія ўжо не памятаюць, што сапраўднае прозвішча Грына — Грынявіцкі, або ў русіфікаваным перакладзе — Грынеўскі. Яго бацька, беларус Стэфан Грынявіцкі, паходзіў з беларускай шляхты, быў родам з Дзісненскага павета Віленскай губерні Паўночна-Заходняга краю Расійскай імперыі (сёння гэта Міёрскі раён Віцебскай вобласці).

За ўдзел у паўстанні Кастуся Каліноўскага ў 1863 годзе Стэфан Грынявіцкі быў сасланы спачатку ў Калывань Томскай губерні, а затым у 1868 годзе яму было дазволена пераехаць у Вяцкую губерню. Тут у яго ў шлюбе з Ганнай Сцяпанаўнай Грынеўскай (у дзявоцтве Ляпковай) у 1880 годзе нарадзіўся сын Аляксандр.

У свой час над "Пунсовымі ветразямі" працавалі такія розныя майстры, як таленавіты рэжысёр-казачнік Аляксандр Птушко, рэжысёр Барыс Сцяпанцаў, кампазітар Максім Дунаеўскі, паэт Леанід Дзербянёў.

Аднак кампазітар **Уладзімір Саўчык** і балетмайстар-пастаноўшчык, народны артыст Беларусі **Уладзімір Іваноў** прачыталі гэтую гісторыю кожны па-свойму. Саўчык стварыў музычнае рашэнне, далёкае ад пяшчотна-рамантычных тонаў, Іваноў распачаў спробу перакласці рамантычную прозу Грына на сучасную і экспрэсіўную мову балета.

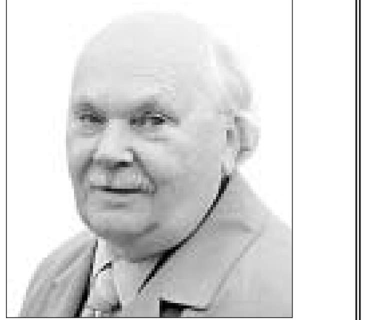
Праўда, тыя, хто чакае атрымаць асалоду ад млявых дзявочых уздыхаў, будуць некалькі расчараваныя: вас чакаюць зусім не кананічныя "Пунсовыя ветразі". У тэатры, дарэчы, кажуць, што пунсовых ветразяў у спектаклі не будзе зусім. Як не будзе і некаторых звыклых персанажаў.

"У нашай працы мне б хацелася адысці ад штампаванага ўспрымання твораў Грына", — тлумачыць сваё бачанне аповесці Уладзімір Іваноў.

Капітан Грэй паўстае перад гледачом зусім не станоўчым персанажам. Ён любіць карты, а сваю спадчыну прамантачыў. Ён бунтар ад прыроды. Пасля шэрагу прыгод і жорсткіх выпрабаванняў Грэй знаёміцца з Асоль. У яго сэрцы ўспыхвае каханне. Менавіта на гэтым аўтары спектакля ставяць кропку...

Прэм'ера спектакля — 12 і 13 студзеня.

УСПАМІНЫ

130-годдзе Якуба Коласа адзначыла летась Беларусь. "Народная Воля" надрукавала шэраг артыкулаў пра жыццё і творчасць волата роднага слова, выбітнага майстра сапраўды народнай паэзіі.

У вянок успамінаў пра класіка беларускай літаратуры мы ўплятаем і фрагменты мемуараў яго сына Міхася Міцкевіча.

«Усё роўна ўнукі будуць мае!»

Да сямідзесяцігоддзя народнага паэта згодна з пастановаю ўрада яму пабудавалі двухпавярховы дом. На першым паверсе размясціліся сыны з сем'ямі ў пакоях насупраць. Праз шкляныя дзверы добра было відаць, што там адбываецца.

Неяк жонка старэйшага сына пасварылася са сваім мужам. Меншы сын супакойваў яе ў сваім пакоі. А ў пакойчыку старэйшага жонка меншага гутарыла з ім. Зайшоў Колас, глянуў налева, глянуў направа — чорт ведае, што такое! Паблыталі ці што сыны жонак? Махнуў рукою і сказаў: "Усё роўна ўнукі будуць мае!"

Яйка

У даваенныя гады, калі Колас быў у сіле, іншы раз у застоллі гучалі не толькі яго жартоўныя вершы, але прысутныя маглі адчуць і дужасць рукі песняровай. Часцей гэтым сродкам спаборніцтва служыў сярэдні палец: рэдка каму шанцавала разагнуць яго. У другім спаборніцтве ён не меў роўных. А тут прыдумкай было расціснуць зваранае ўкрутую яйка, устаўленае між далоняў, счэпленых пальцамі. Аднойчы пры дэманстрацыі моцы трапілася яйка, зваранае ўсмятку. Расціснулася яно лягчэй, але пад высокім ціскам вадкі жаўток так разляцеўся, што, пад акампанемент дружнага рогату, заляпаў яго пільчак.

Нарзан

Якуб Колас рэдка ездзіў на курорты, аддаючы перавагу родным прасторам. Канечне, стан яго здароўя вымушаў лячыцца — заробленая яшчэ ў турме язва страўніка пастаянна даймала. Адна ж з паездак у Кіславодск закончылася трагічна: у дарозе праз акно выцягнулі чамадан з рукапісам паэмы "Сымон-музыка". Колас закончыў яе другую рэдакцыю ў Кіславодску. Янка Купала кожны год ездзіў на курорты — Есентукі, Пяцігорск. Аднойчы яны пасля камандзіроўкі ў Тбілісі на святы выкарысталі магчымасць падлячыцца ў Цхалтуба. У Янкі Купалы была паніжаная кіслотнасць, у Коласа — павышаная. Але лячэнне, працэдуры ім прызначылі чамусьці аднолькавыя. І гэта выклікала ў Коласа пэўны скепсіс. А крыху пазней рускі паэт і перакладчык Сяргей Гарадзецкі пісаў Коласу: "Трэба мець моцнае здароўе, каб вылечыцца ў Цхалтуба". Але ж Купала падлечваўся і папраўляўся някепска, а да канца года страчваў, што назапашваў на курорце. З нагоды гэтага Колас адгукнуўся эпіграмным вершам:

Абмыецца Янка ў нарзане,
Здаровы прыедзе, як бык.
Гарэлку ж піць Янка як стане,
Дык з'едзе наш Янка на пшык.

Зноў возьме наш Янка пуцёўку,
Стралою махне на курорт,
Бо Янка наш мае галоўку,
Бо Янка наш хітры, як чорт.

***

Абмыецца Янка ў нарзане,
Здаровы прыедзе, як бык...

Колас зачытваў гэты верш сваім сабратам па пяру, але прачытаць яго паплечніку, свайму другу, не адважваўся, каб той часам не пакрыўдзіўся. І ўсё ж Янка пакрыўдзіўся, калі гэты верш яму пераказаў Алесь Дудар: чаму Колас сам не прачытаў яму? Яны ж пастаянна чыталі адзін аднаму свае вершы. І гэта тым больш, што эпіграма спадабалася — бясконцыя вершы сустракаюцца надзвычай рэдка.

Пяро — паэту

У адзін з дзён нараджэння Колас паклікаў сваіх блізкіх сяброў. Сабралася чалавек дзесяць, пазніўся Пятро Глебка. Гэту яго рысу бацька ведаў, і таму селі за вячэру без Пятра Фёдаравіча. Прагучалі тосты, кульнулі колькі чарак... І тут з'явіўся Глебка. Міхась Лынькоў адразу выгукнуў: "Штрафную яму, штрафную!" Ухапіўшы бутэльку, стаў шукаць што-небудзь больш ёмкае, чым чарка. На вочы папаўся кубачак, які стаяў на падаконніку, і Лынькоў, напоўніўшы яго, стаў прыспешваць Глебку. Той выпіў і раптам з жахам дастае нешта жалезнае з рота. Пяро? Колас непрыгодныя пёры кідаў у кубак. Усе разрагаталіся, а нехта заўважыў: "Паэту і пяро ў зубы!"

Неспадзяваная аква

Старэйшы сын Якуба Коласа Даніла пэўны час працаваў у Інстытуце арганічнай хіміі нашай Акадэміі навук. Ён добра ведаў усіх навукоўцаў як спецыялістаў, ведаў іх схільнасці, з многімі сябраваў. Іншы раз на рабоце затрымліваліся надоўга, а каб зняць стомленасць, крыху расслабляліся. Зрэдку Даніла наведваў сяброў, калі ўжо не працаваў у інстытуце, і, вядома, не абыходзілася без чаркі. Ці сам прыносіў што-небудзь, ці частавалі тыя: спірту хапала.

Аднойчы ён зайшоў пазнавата. У вокнах гарэла святло, працаваў толькі адзін аспірант — Валодзя Агабекаў. За тры гады падрыхтаваць дысертацыю надзвычай цяжка. Трэба выкарыстоўваць і доўгія вечары, і дні адпачынку. Валодзя паважліва пасадзіў госця на крэсла і здзівіўся: "Што прывяло так позна?" А Даніла, не спяшаючыся, дастае з партфеля пустую літровую бутэльку і кажа: "Трэба наліць..." — "Што вы, што вы, я магу знайсці толькі грамаў сто пяцьдзясят... — не даў дагаварыць аспірант. — Больш няма!.." А Даніла, хаваючы ўсмешку, кажа: "Але мне трэба літр аквы дыстылятум — для акумулятара..."

«Здраднік»

Жонка малодшага сына Якуба Коласа вярталася з заняткаў, якія праводзіла ў Політэхнічным інстытуце. Ужо сцямнела, церушыў дробны асенні дождж, было ціха. Абыходзячы корпус Акадэміі навук, яна заўважыла пад вокнамі лабараторыі электрафізікі, дзе працаваў муж, постаць мужчыны, які абдымаў і цалаваў нейкую дзяўчыну. Падыходзячы бліжэй, яна пазнала свайго мужа. Яго паліто, капялюш, а калі стала падыходзіць бліжэй, той крыху развярнуўся, каб не было відаць яго твару. Пачуццё рэўнасці, горычы ахапіла яе. "Ну, хай толькі прыйдзе дадому!.. Я яму пакажу, здрадніку!" Да дома было зусім блізка, і яна злосная-злосная ўляцела ў хату. Толькі адчыніла дзверы і абамлела: муж сядзеў на канапе і чытаў газету. Як ён паспеў? Але ж, агледзеўшыся, убачыла, што ён у хатняй адзежыне. Як жа так: толькі што цалаваў нейкую дзеўку? Сама бачыла! І ўсё расказала мужу, а той пасмяяўся і сказаў: "Калі ты мяне яшчэ раз убачыш у такой сітуацыі, то лічы, што гэта не я".

«Разлучніца»

Адбылася гэта гісторыя ў тыя слаўныя часы, калі на Камароўскім рынку малдаване прадавалі ў разліў з вялікіх бочак добрае маладое віно. Там было і алігатэ, водару якога і блізка не знойдзеш у бутэлечным віне таго ж гатунку, і непаўторнае кабернэ, і лідэ з духмянасцю суніц, і іншыя добрыя напоі. Малодшы сын Коласа часам заходзіў з сябрамі на рынак пакаштаваць той ці іншы гатунак, а калі траплялася што па гусце, дык яму нацэджвалі пяцілітровік. Гэтыя напоі мелі і яшчэ адну важную якасць: яны былі намнога таннейшымі, чым у крамах.

Аднойчы вечарам яго жонка пайшла да сяброў-суседзяў, дзе забавілася, і дахаты яе праводзіў Пятро Пархуцік, таксама супрацоўнік Фізіка-тэхнічнага інстытута. А муж яе, вяртаючыся з магазіна, сустрэў намесніка дырэктара гэтага інстытута Міхаіла Бадзяку. Той быў крышку "пад мухай" і з ахвотаю пагадзіўся пакаштаваць малдаўскага віна. За гамонкаю і чаркаю яны дачакаліся жонкі гаспадара і яе праважатага Пятра. Той таксама з ахвотаю прыняў прапанову пакаштаваць разліўнога. Трохі заправіўшыся, яны адкланяліся і пайшлі дахаты. А назаўтра звоніць жонка Пятра і пытаецца: "Калі дадому прыйшла Наташа?" З Наташаю яна гаварыць не захацела, а ў голасе адчувалася рэзкасць. Калі раней сустракаліся, размаўлялі па тэлефоне, дык зараз наступіў поўны "адбой".

Тыдні праз два сітуацыя праяснілася. У тую ноч Пятро дайшоў дахаты ў шэсць гадзін раніцы, а пайшоў правесці сяброўку, калі не было яшчэ дванаццаці. Аказваецца, Бадзяка вызваўся правесці Пятра, а калі падышлі да яго дома, той вырашыў правесці дахаты намесніка дырэктара. І гэтак, заправіўшыся маладым малдаўскім, мужчыны памаладзелі і хадзілі ад адной хаты да другой да самай раніцы.

Календарь религиозных дат и праздников на 2013 год

Православные праздники и памятные дни

5.05 — Пасха Христова.

Двунадесятые праздники

7.01 — Рождество Христово.
19.01 — Крещение Господне.
15.02 — Сретение Господне.
7.04 — Благовещение Пресвятой Богородицы.
28.04 — Вход Господень в Иерусалим (Вербное воскресенье).
13.06 — Вознесение Господне.
23.06 — День Святой Троицы. Пятидесятница.
19.08 — Преображение Господне.
28.08 — Успение Пресвятой Богородицы.
21.09 — Рождество Пресвятой Богородицы.
27.09 — Воздвижение Креста Господня.
4.12 — Введение во храм Пресвятой Богородицы.

Великие праздники

14.01 — Обрезание Господне и память святителя Василия Великого.
7.07 — Рождество Иоанна Предтечи.
12.07 — Святых первоверховных апостолов Петра и Павла.
11.09 — Усекновение главы Иоанна Предтечи.
14.10 — Покров Пресвятой Богородицы.

Многодневные посты

18.03—4.05 — Великий пост.
1.07—11.07 — Петров пост.
14.08—27.08 — Успенский пост.
28.11—6.01.2014 г. — Рождественский (Филиппов) пост.

Однодневные посты

Среда и пятница в течение всего года, за исключением сплошных седмиц и Святок.
18.01 — Крещенский сочельник (Навечерие Богоявления).
11.09 — Усекновение главы Иоанна Предтечи.
27.09 — Воздвижение Креста Господня.

Сплошные седмицы

(по средам и пятницам поста нет)
7.01—17.01 — Святки.
25.02—2.03 — Мытаря и фарисея.
11.03—16.03 — Сырная (масленица).
6.05—11.05 — Пасхальная (Светлая).
24.06—29.06 — Троицкая.

Дни особого поминовения усопших

9.03 — Суббота мясопустная.
30.03 — Суббота 2-й седмицы Великого поста.
13.04 — Суббота 4-й седмицы Великого поста.
9.05 — Поминовение усопших воинов.
14.05 — Радуница.
22.06 — Троицкая суббота.
2.11 — Димитриевская суббота.

Католические праздники и памятные дни

1.01 — Пресвятой Богородицы Марии.
6.01 — Богоявление.
13.01 — Крещение Господне.
2.02 — Сретение Господне.
13.02 — Пепельная среда (начало Великого поста).
19.03 — Святого Иосифа.
24.03 — Вербное воскресенье.
31.03 — Пасха. Светлое Христово Воскресение.
7.04 — Божьего Милосердия.
8.04 — Благовещение (перенесено с 25.03).
9.05 — Вознесение Господне.
19.05 — Сошествие Святого Духа.
26.05 — Пресвятой Троицы.
30.05 — Пресвятого Тела и Крови Христа.
7.06 — Пресвятого Сердца Иисуса.
24.06 — Рождество Св. Иоанна Предтечи.
29.06 — Святых апостолов Петра и Павла.
2.07 — Будславской Богоматери.
6.08 — Преображение Господне.
15.08 — Успение Пресвятой Девы Марии.
8.09 — Рождество Пресвятой Богородицы.
14.09 — Воздвижение Святого Креста Господня.
29.09 — Святых архангелов.
1.11 — Всех Святых.
2.11 — Поминовение всех усопших верных.
24.11 — Христа, Царя Вселенной.
1.12 — Первое воскресенье Адвента.
9.12 — Непорочного Зачатия Пресвятой Девы Марии.
25.12 — Рождество Христово.
29.12 — Святого Семейства.

Еврейские праздники

26.01 — Ту би Шват (новый год растительного мира).
24.02 — Пурим.
26.03—2.04 — Песах.
8.04 — День катастрофы.
28.04 — Лаг ба Омер.
15.05—16.05 — Шавуот.
16.07 — Пост 9 Ава.
5.09—6.09 — Рош а-Шана (Новый год).
14.09 — Йом Кипур (День искупления).
19.09 — 25.09 — Суккот (Праздник кущей).
26.09 — Шмини Ацерат.
27.09 — Симхат Тора (Праздник радости Торы).
28.11 — 5.12 — Ханука (начинается вечером 27.11).
Все еврейские праздники начинаются накануне вечером после захода первых трех звезд.

Мусульманские праздники 1434—1435 гг. (2013 год)

23.01—24.01 (11—12 раби аль-авваля) — День рождения Пророка Мухаммада (мир ему!) — Мавлид ан-Наби.
16.05—17.05 (6—7 раджаба) — Женитьба родителей Пророка Мухаммада (мир ему!) — ночь Рагаиб.
5.06—6.06 (26—27 раджаба) — Вознесение Пророка Мухаммада (мир ему!) к Всевышнему Аллаху — ночь Мирадж.
23.06—24.06 (14—15 шаабана) — Ночь очищения от грехов — Ляйлят аль-Бараа.
9.07 (1 рамадана) — Начало мусульманского поста — Ураза.
3.08—4.08 (26—27 рамадана) — Ночь Предопределения — Ляйлят аль-Кадр.
8.08 (1—3 шавваля) — Праздник разговенья — Ураза-Байрам — окончание мусульманского поста (празднование 3 дня).
14.10 (9 зуль-хиджа) — День стояния на горе Арафат — День Арафата.
15.10—18.10 (10—13 зуль-хиджа) — Праздник жертвоприношения — Курбан-Байрам — окончание великого паломничества в Мекку (празднование 4 дня).
4.11 (1 мухаррама) — Начало нового 1435 года по мусульманскому календарю.
13.11 — (10 мухаррама) — День Ашура — день поминовения пророков и посланников Аллаха.

СКАНДАЛ

Как художник Андрей Смоляк «раздел» миллионера Николая Агурбаша

Не так давно в газете “Обозреватель” появилось интервью с экс-мужем заслуженной артистки Республики Беларусь Анжелики Агурбаш российским миллионером Николаем Агурбашем. Он снова делился некоторыми подробностями своей семейной жизни. Не обошел своим вниманием колбасный король и известного белорусского художника Андрея Смоляка, который является близким другом и крестным отцом Анжелики Агурбаш (в девичестве Ялинской), а также его супругу Ольгу Смоляк, которая долгое время была директором певицы, свидетельницей на свадьбе и крестной матерью ее сына Анастаса.

Некоторые характеристики семейства Смоляков, прозвучавшие из уст Николая Агурбаша, мягко скажем, удивили.

Поэтому “Народная Воля” попросила их прокомментировать самые яркие пассажи из интервью Агурбаша.

Цитатник

Николай Агурбаш заявил, что чета Смоляков произвела на него “странное впечатление”.

“...Как только я попал в Минск, Анжелика и ее директор Ольга, которая все время была рядом, тут же привели меня в студию художника, — *рассказывает миллионер.* — С первых слов мой слух резанула самооценка — хозяин мастерской считал себя гениальным художником! Посмотрев его картины, я подумал: какой тонкий и безжалостный сарказм к самому себе! Но это не было самостимулирующей фразой, как я позже понял, эту глупость ему внушила его жена, по совместительству директор Анжелики!

...На первом же застолье “гениальный художник” не сводил взгляда с моих дорогих часов. Потом, осмелев после выпитого или обнаглев по своей сущности, попросил “примерить”, но так себе их и оставил! В тот вечер Андрею Смоляку понравились и мои солнцезащитные очки! Пришлось подарить и их! Потом Смоляк начал заглядываться на мои новые джинсы... И я подумал: пора сваливать, а то есть перспектива уйти без штанов!

Но это было всего лишь начало! На следующей встрече он снял с меня еще одни часы! Так, пустячок, Луи Виттон за 30.000 долларов. Не велика потеря, первые-то стоили 50.000 долларов. “Гению” понравилось — пришлось отдать!

Что касается картин художника Андрея Смоляка. Картину “Хлебушек” я купил у него за 5000. И был, по его словам, первым дорогим покупателем. Потом он взял ее на выставку, но так и не вернул! Мой портрет, на котором явно не я, он подарил мне на день рождения. Эту картину я сжег на следующий день самолично! Купил еще у него розового слона и обезьяну. Эти животные у него получаются лучше, чем люди. Купил — значит, заплатил деньги, но картины он так и не отдал! Все остальные картины, которые купила у него Анжелика, являются фотокопиями и никакой ценности не представляют. Куда подевали их рабочие, которые демонтировали мебель в моем доме, я не знаю! Скорее всего выкинули.

По моему мнению, Андрей Смоляк — интерьерный художник и его картины должны подбираться дизайнером при формировании атмосферы комнаты. А какой-то ценности как произведения искусства они не представляют...”

Несмотря на то, что Смоляк “раздел” Агурбаша почти догола уже в первую встречу, они благополучно дружили семьями почти 11 лет...

КОММЕНТАРИЙ

Ольга и Андрей СМОЛЯК:

«На Агурбаша мы давно не обижаемся!»

— На Агурбаша мы давно не обижаемся, — *сразу заявили Ольга и Андрей.* — Мы знаем, что еще услышим многое в наш адрес, и готовы к этому. Но мы искренне возмущены тем, что нам не дали возможности обстоятельно и аргументированно опровергнуть все, что сказал Агурбаш, на страницах газеты “Обозреватель” и ее сайте в интернете — нам было что ответить буквально на каждое слово! Интервью напечатали, не проверив ни единого факта, полностью доверившись его словам! Нам кажется, что существует какой-то нравственный предел, черта, которую переступать нельзя. И это как раз тот самый случай, тем более что вся наша жизнь посвящена служению искусству и родной стране.

Да, деньги могут многое, но нас купить Агурбашу не удалось, хотя такие попытки были. Звонил, объяснялся нам в любви, восхищался последними работами Андрея, просил их сохранить для себя. Но мы поддержали Анжелику, ведь настоящие друзья не продаются!

А сейчас по делу. В своем интервью Агурбаш говорит: якобы вместо оригинальных работ ему были проданы фотокопии. Глупо объяснять, что мы не фотографировали картины Андрея, чтобы продать их Агурбашу. Это бред! Мы уверяем вас, что все работы являются оригиналами, и любая профессиональная экспертиза это подтвердит.

Кроме того, за все годы Агурбаш купил только одну работу — “Хлебушек”. Остальные картины были или подарены Анжелике, или приобретены ею у нас. Никакой финансовой помощи Николай Агурбаш нам не оказывал! Никогда!

Что касается обвинений в том, что мы не возвратили ему картину “Хлебушек”, которую он предоставил нам на персональную выставку Андрея в Национальном художественном музее, то уверяю вас, что после выставки картина незамедлительно улетела вместе с Анжеликой в Москву и до 10 мая (до ухода Анжелики) находилась в Королеве. Она, кстати, может это подтвердить. Дальнейшая судьба произведения нам не известна.

Нам кажется, что Агурбашу не дают покоя лавры Герострата. То он в прессе заявляет, что варварски сжег все картины, то картины возрождаются из пепла и выбрасываются рабочими неизвестно куда, то он раздаривает их белорусским журналистам...

Картины “Розовый слон” и “Золотая клетка” приобрела Анжелика, они находятся в ее коллекции.

Агурбаш пытается ерничать над тем, что Андрей считает себя гением. На самом деле у Андрея потрясающая система мировосприятия! Он считает, что каждый человек — гений. Столяр должен ощущать себя гениальным — тогда он сделает классную мебель. Пекарь должен чувствовать себя гением — тогда у него получится гениальный хлеб. Андрей объяснял эту теорию Агурбашу миллион раз, но, видно, “не в коня корм”!

По поводу того, что Андрей раздел миллионера Колю Агурбаша — оставил его, бедного, без штанов, часов, очков... Мы предлагаем всем желающим проверить “честность” Агурбаша. Первые часы были подарены Агурбашем спустя год после нашего знакомства, а не в первый день, как он утверждает. Андрей подарил Агурбашу картину “Синие глаза”, которая ему очень нравилась, и тот, расчувствовавшись, снял с руки часы и подарил их Смоляку. Сегодня подобную работу Смоляка вы можете увидеть в галерее “Президент-отель”. Ее стоимость составляет 8 тысяч долларов. Часы, по его утверждению, стоят *“так, мелочь — 50 тыс. долларов”*! Но реальная их цена — около 2 тысяч долларов. Каждый желающий может проверить их стоимость в интернете, как говорится, Гугл в помощь: Zenith, индекс 170040680, плюс отсутствие документов, плюс б/у. Вторые часы были подарены на 50-летие Андрея, реальная стоимость — 4 тысячи долларов, а не 30, как утверждает Агурбаш. Часы Lois Vuitton, индекс Q 103 E, плюс отсутствие документов.

Конечно, плохой тон — обсуждать подарки. Но нельзя же прощать это вранье!

Ну а отнятые очки и штаны — это уже за гранью!

А теперь для справки: как говорит Агурбаш, *“интерьерный художник”* Андрей Смоляк — член Союза художников Беларуси, почетный академик Парижской Академии искусств (1998), обладатель Большой Серебряной медали Европарламента “За вклад в европейское искусство” (1999), лауреат II Международного Шагаловского пленэра в Витебске. Его проект “Ожившие картины” стал самым ярким событием 2011 года. 47 персональных выставок по всему миру, заказной портрет принцессы Бельгии Астрид. Недавно Андрею вручили Почетную грамоту Министерства культуры “За выдающиеся творческие достижения и личный вклад в развитие изобразительного искусства Беларуси”. Сейчас с большим успехом проходит его мировое турне, готовится большая выставка в столице Австрии Вене.

ТЕМ ВРЕМЕНЕМ

Что скажет суд?

Ольга и Андрей Смоляк намерены защищать свое доброе имя в суде. Недавно они подали иск в суд о защите чести, достоинства и деловой репутации.

Художник требует не только опровержения всех фактов, о которых говорит в своем интервью Николай Агурбаш, но и возмещения причиненного ему публикацией морального вреда в размере трехсот миллионов белорусских рублей.

Кстати, сейчас Андрей Смоляк лежит в больнице — по словам супруги, проходит курс восстановительной терапии.

Марина КОКТЫШ.

НА ЗАМЕТКУ

Сладкие и кислые мандарины: как выбрать?

Мандарин — представитель семейства цитрусовых. От своих цитрусовых родственников он унаследовал залежи витамина С. Но не только. Еще в оранжевых мячиках содержится витамин Д, который обладает противорахитным действием, и витамин К, способный обеспечить эластичность кровеносных сосудов. А вот нитратов в мандаринах не бывает никогда. С лимонной кислотой эти вредоносные вещества не уживаются.

Вкус мандарина можно определить на глаз. Самые кислые — чуть приплюснутые, средних размеров мандарины уншиу. Единственный их плюс — отсутствие косточек.

Огромные, толстокожие мандарины сантра легче всего очищаются, но сладости им тоже не хватает.

Самые вкусные и сочные сорта — клементины, гибриды мандарина и апельсина-королька. Они ярко-оранжевые, мелкие. К тому же клементины хранятся дольше всех — около месяца.

Если вы привыкли сразу закупать много продуктов на неделю, то вы наверняка сталкивались с проблемой хранения фруктов. С мандаринами тут трудностей не предвидится. Главное — не дать цитрусовым засохнуть: храните их при температуре +6 при повышенной влажности.

И не забывайте, что мандарины не только сами по себе вкусны, но и делают неповторимым вкус многих блюд.

Салат “Десертный”

Кочан капусты нашинковать, перемешать с одной тертой на крупной терке морковью, посолить, сбрызнуть 1/2 ч.л. уксуса, перетереть руками и поставить в холодильник. Порезать 100 г чернослива и три мандарина, истолочь 100 г орехов. Непосредственно перед подачей на стол соединить капусту с черносливом, мандаринами, орехами и всю смесь заправить майонезом.

Мандариновый торт

Тщательно растереть 75 г сливочного масла, 1,5 ст. сахара, одно яйцо. В эту смесь влить 1 ст. кефира или простокваши. Добавить пять мандаринов, предварительно пропустив их через мясорубку вместе с кожицей (семена удалить). Добавить немного соли и размешать. Смесь влить в 3 ст. муки, взбить, чтобы не было комочков, добавить 1 ч. л. соды, погашенной в уксусе. Еще раз вымесить и выложить в форму, смазанную маслом и посыпанную мукой или сухарями. Дать постоять 40 мин и выпекать. Торт можно смазать кремом.

Рыба, запеченная с сыром и мандаринами

Рыба (филе), сок лимона, маргарин — 75 г, сметана — 1/2 стакана, зелень — по вкусу, мандарин — 1—2 шт., сыр (тертый) — 1—2 ст. ложки.

Рыбное филе сбрызнуть соком лимона. Нарезать зелень и потушить в разогретом маргарине. Рыбу посолить и поперчить, вложить в кастрюлю с тушеными готовыми овощами (набор овощей на ваш вкус), облить сметаной, сверху уложить мандариновые дольки. Все посыпать тертым сыром и поставить запекать в нагретую духовку на 20 минут. К этому блюду можно подать рассыпчатый рис.

Адрас рэдакцыі: 220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а. Прыёмная: тэл. (017) 3286871. Тэл./факс рэкламнага аддзела: (017) 3286904, 3286906 nv@promedia.by http://www.nv-online.info http://twitter.com/narodnaya_volya

ISSN 2071-9647
9 772071 964000 13002

Падпісныя індэксы: 63222, 632222

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/0494179 ад 03.04.2009. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 8.01.2013 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 27210 экз. Заказ №219.